

Konsultacje Społeczne

OPRACOWANIE STRATEGII ROZOWJU GMINY OSIELSKO

OSIELSKO | BIA CONSULTOR | 31.01.2022

Wstęp

METODOLOGIA

Każda diagnoza społeczno gospodarcza powinna być oparta o działania konsultacyjne. Bez względu na przeprowadzone analizy danych zastanych (tzw. „desk research”), ważnym elementem przygotowania diagnozy danego obszaru jest zebranie opinii i oczekiwań przedstawicieli lokalnej społeczności. W przypadku opracowania dokumentów strategicznych bardzo często dane pozyskiwane są w oparciu o spotkania konsultacyjne i ankiety wyłożone w urzędach lub umieszczone na stronach internetowych. Metody te nie są jednak doskonałe. Wynika, to przede wszystkim z tego, że nie dają one gwarancji uczestnictwa w konsultacjach przedstawicieli wszystkich kategorii mieszkańców. W wielu przypadkach (badania internetowe) tworzą one wręcz duże prawdopodobieństwo uczestnictwa w badaniu osób niepożądanych (np. niezamieszkujących danego miasta). Celem nadrzędnym przeprowadzonych badań było więc uzyskanie jak najbardziej rzetelnego materiału, który można poddać analizie. Spośród wielu dostępnych metod, wybrano ilościowe badania kwestionariuszowe. Głównym celem przeprowadzonych konsultacji społecznych było zaangażowanie jak największej liczby mieszkańców w proces tworzenia dokumentu strategicznego. Założeniem, które przyświecało władzom Gminy oraz twórcom Diagnozy Społeczno-Gospodarczej gminy Osielsko, było jak najdokładniejsze zdiagnozowanie potencjałów rozwojowych oraz problemów, które mogą hamować rozwój gminy. Jak już wcześniej wspomniano, konsultacje społeczne zakładały, że w proces budowania dokumentu strategicznego zostaną zaangażowane osoby pochodzące z terenu całej gminy, wywodzące się z różnych środowisk i reprezentujące różne opinie i postawy. Zostało to osiągnięte przez realizację badań ankietowych. Cała opisana procedura zgodna jest i wynika z Zarządzenia nr 77/2021 Wójta Gminy Osielsko w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami gminy Osielsko na temat sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Ze względu na skomplikowaną i zmienną sytuację epidemiczną badania ilościowe zostały zaprojektowane zarówno w oparciu o klasyczny wywiad kwestionariuszowy i kwotowy dobór próby badawczej oraz o badania oparte o ankietę internetową. Ze względu na przeprowadzenie obu form badania ankietowego (sytuacja pandemiczna pozwoliła także na realizację badania opartego na klasycznym wywiadzie kwestionariuszowym) w niniejszym opracowaniu umieszczono analizy pochodzące z obu form konsultacji. Należy jednak zaznaczyć, że badania prowadzone w formie ankiety internetowej stanowią tylko formę uzupełniającą dla danych i wyników uzyskanych w formie badania opartego na doborze kwotowym.

Ilościowe badania ankietowe

Kluczowym elementem procesu opracowania dokumentu diagnostycznego (i procesu budowania Strategii Rozwoju Gminy Osielsko) było wykonanie badań społecznych, do przeprowadzenia których wykorzystano narzędzie kwestionariusza ankietowego. Jak wspomniano powyżej, ze względu na trudną do przewidzenia sytuację epidemiczną zaprojektowane zostały konsultacje zarówno w oparciu o internetowy kwestionariusz ankietowy oraz w oparciu o klasyczny wywiad kwestionariuszowy.

Zdecydowanie większą wartość diagnostyczną posiadają oczywiście badania w trakcie których dane zostały pozyskane dzięki wywiadam kwestionariuszowym przeprowadzonym przez przeszkolonych ankierów. Wywiady były realizowane zgodnie z przygotowaną wcześniej instrukcją ankierską. Dobór próby miał charakter kwotowy. Wielkość próby badawczej wyniosła 253 osoby i została dobrana proporcjonalnie spośród całej populacji mieszkańców gminy Osielsko w oparciu o wiek respondentów, ich płeć oraz miejsce zamieszkania. Cechą charakterystyczną diagnozy opartej na doborze kwotowym jest reprezentatywność typologiczna. Analiza danych została przeprowadzona w dwóch etapach. W pierwszej części zebrane dane zostały poddane analizie opartej na prezentacji szczegółowych rozkładów poszczególnych zmiennych. W dalszej części rozkłady zmiennych zostały poddane analizie korelacyjnej. Wykorzystany w badaniu kwestionariusz ankiety zawierał 17 pytań (w części zasadniczej) oraz 6 pytań o charakterze metryczkowym¹. Przed wykorzystaniem opracowanego kwestionariusza ankietowego został wykonany pomiar próbny wykorzystujący narzędzie badawcze. Pomiar ten miał na celu techniczną analizę trafności kwestionariusza, trafność konstruowanych pytań oraz przetestowanie metod rzetelności zbierania danych. Pilotaż został wykonany na terenie innej gminy o podobnej charakterystyce.

W badaniu wzięło łącznie 253 mieszkańców gminy Osielsko. Zgodnie ze wskazaną wcześniej logiką kwotowego doboru próby, zostali oni dobrani proporcjonalnie² w oparciu o ich wiek, płeć oraz miejsce zamieszkania. W przypadku badań obejmujących wiele miejscowości, zmienna reprezentująca miejsce zamieszkania odnosi się bezpośrednio do danej miejscowości. Taka sytuacja miała także miejsce w przypadku badań realizowanych na terenie gminy Osielsko. Próba została podzielona proporcjonalnie na poszczególne miejscowości. Zadaniem ankierów przeprowadzających badanie było, dotarcie do mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Proces doboru próby i realizacji badania został zrealizowany z dużą dbałością, co udowadniają rozkłady zmiennych opisujących grupę osób biorących udział w badaniu.

Jak wspomniano wcześniej, równocześnie zostały zrealizowane badania oparte na kwestionariuszu internetowym, a także w systemie zbierania formularzy zgodnie z § 2 Zarządzenia Wójta Gminy Osielsko. Kształt narzędzia badawczego był taki sam jak w przypadku badań opisanych wcześniej. W przypadku badania przeprowadzonego w Internecie i w oparciu o przyjmowanie formularzy. Charakter tego narzędzia nie umożliwia jednak dokonania celowego doboru próby badawczej, w szczególności – brak jest możliwości określenia liczebności próby. W związku z tym potencjał diagnostyczny badania należy uznać za znacząco mniejszy. W ślad za tym, nie możemy w tym przypadku mówić o wartości reprezentatywnej. Wyniki wskazanego pomiaru zostały jednak w metodycznie ograniczonym zakresie wykorzystane w niniejszym opracowaniu.

¹ W raporcie z przeprowadzonych badań zależności są prezentowane odrębnie dla każdej z części analizy danych.

² Dobór proporcjonalny zakładał, że częstotliwość występowania wskazanych cech w populacji (wiek, płeć, miejsce zamieszkania) zostanie odzwierciedlona w próbie badawczej. Oznacza to między innymi, że liczba osób w próbie, pochodzących z poszczególnych części gminy jest wprost proporcjonalna do liczby mieszkańców tych obszarów.

Raport z przeprowadzonych badań ilościowych opartych na wywiadzie kwestionariuszowym.

Badania oparte o kwotowy dobór próby charakteryzują się reprezentatywnością typologiczną. Wynika ona z odwzorowania struktury badanej populacji w dobranej próbie. Skutkiem tego stanu rzeczy jest to, że rozkłady podstawowych danych demograficznych odzwierciedlają strukturę całej grupy mieszkańców, której przedstawiciele potencjalnie mogą znaleźć się w próbie. W przypadku badań realizowanych na terenie gminy Osielsko badana grupę stanowili wszyscy mieszkańcy gminy, którzy w dniu przeprowadzenia poszczególnych wywiadów kwestionariuszowych znajdowali się w przedziale wiekowym powyżej 15 roku życia.

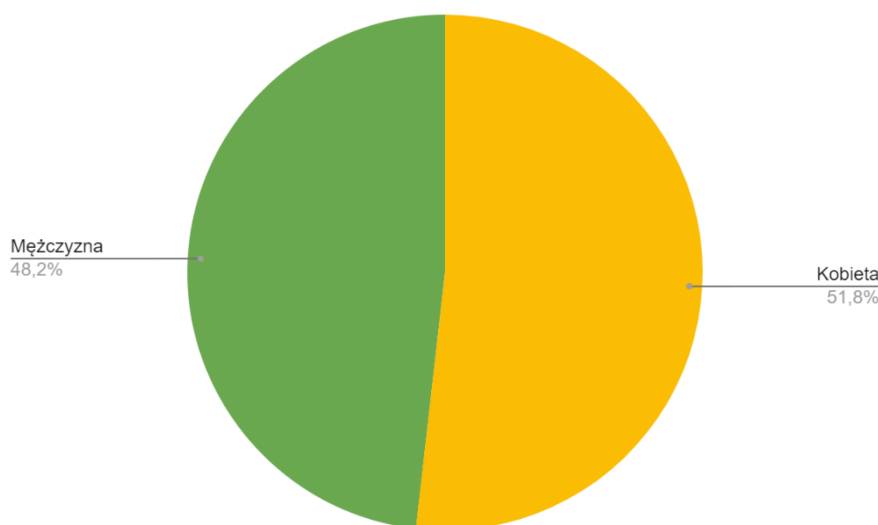
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY MIESZKAŃCÓW

Jak obrazuje to poniższy wykres, badana społeczność gminy Osielsko charakteryzuje się nadreprezentacją kobiet. Stanowią one niespełna 51,8% mieszkańców gminy. W badanej próbie ich liczba wyniosła 131 (liczba mężczyzn – 122).

Tabela 1. Płeć respondentów.

Płeć respondentów		
	Częstość	Procent ważnych
Kobieta	131	51,8
Mężczyzna	122	48,2
Ogółem	253	100

Wykres 1. Płeć respondentów.

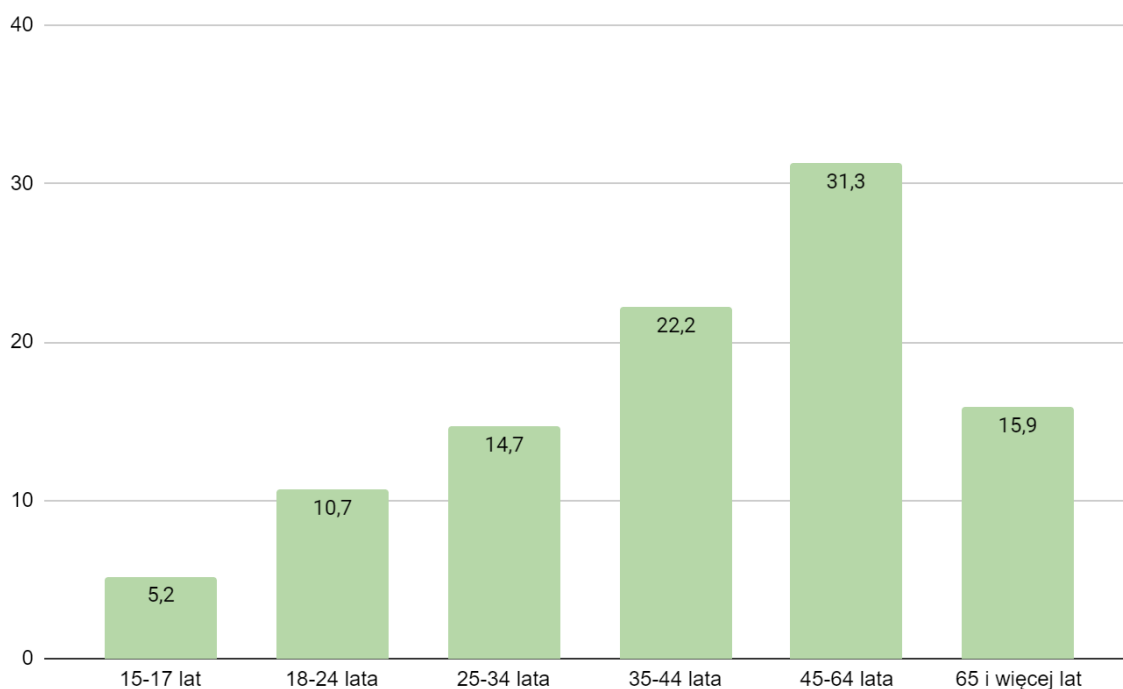

Każda lokalna społeczność posiada swoją charakterystykę. Zbiór podstawowych cech opisujących konkretną grupę może być bardzo zróżnicowany. Są jednak kategorie, które możemy uznać za podstawowe. Pierwszą z nich jest struktura wieku grupy. W trakcie

projektowanych badań poproszono respondentów o podanie swojego wieku. Nie proszono ich jednak o dokładne określenie wieku, ale o wskazanie przedziału wiekowego, w którym się znajdują. Poniższa prezentacja pokazuje te same dane w podziałach na kategorie wiekowe, których użyto do doboru próby badawczej.

Rozkład wieku nie odbiega znacząco od rozkładu cechy w populacji. Widać znaczącą przewagę liczby osób będących w wieku produkcyjnym nad osobami będącymi w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Ważną kwestią, którą należy zaznaczyć, jest fakt, że badanie zostało przeprowadzone nie na grupie osób pełnoletnich, ale na grupie, w której dolną granicę wieku stanowiło 15 lat. Dzięki temu, ponad 5,2% osób biorących udział w badaniu stanowili mieszkańcy niepełnoletni. Najliczniejszą kategorię stanowią mieszkańcy w wieku 45-64 lat (31,3% próby), ale jest to spowodowane faktem, że kategoria ta obejmuje aż 19 roczników. Drugą co do liczebności jest kategoria wiekowa między 35 i 44 rokiem życia. Respondenci mieszczący się w tym przedziale stanowią aż 22,2% osób biorących udział w badaniu. Trzecią podgrupę stanowią respondenci powyżej 65 roku życia (15,9% próby). Czwartą co do liczebności kategorię stanowią natomiast mieszkańcy pomiędzy 24 i 35 rokiem życia (14,7% osób biorących udział w badaniu).

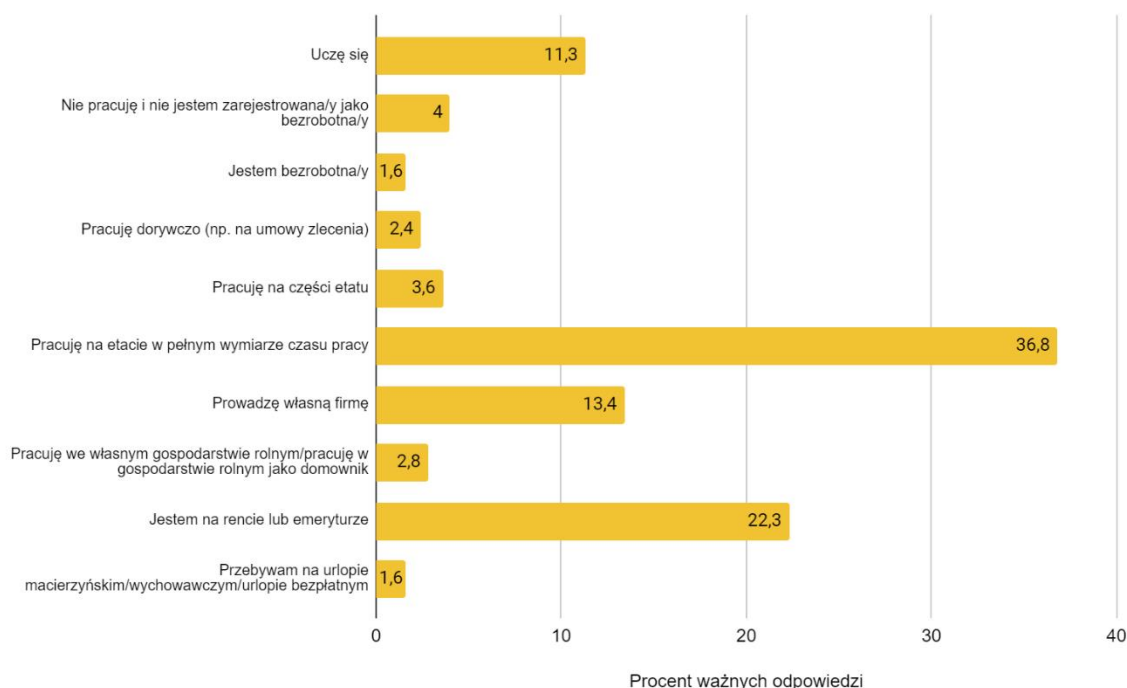
Wykres 2. Rozkład wieku respondentów.

W trakcie realizacji badań poproszono respondentów także o wskazanie wykonywanego przez nich zajęcia. Każda z osób biorących udział w badaniu mogła wybrać jedną z dziesięciu możliwości odpowiedzi. Jak można było się tego spodziewać już na etapie projektowania badań, najmniej liczne kategorie stanowią ankietowani, którzy mieszkają na terenie gminy Osielsko i są bezrobotni (1,6%), przebywają na urlopie macierzyńskim (1,6%), pracują dorywczo (2,4%) lub prowadzą gospodarstwo rolne (2,8%). Łącznie stanowią oni 8,4% próby. Blisko 4% badanych zadeklarowało, że pracuje na części etatu. Również 4% osób biorących udział w sondażu stwierdziło, że nie pracuje i nie jest zarejestrowana jako bezrobotna. W momencie

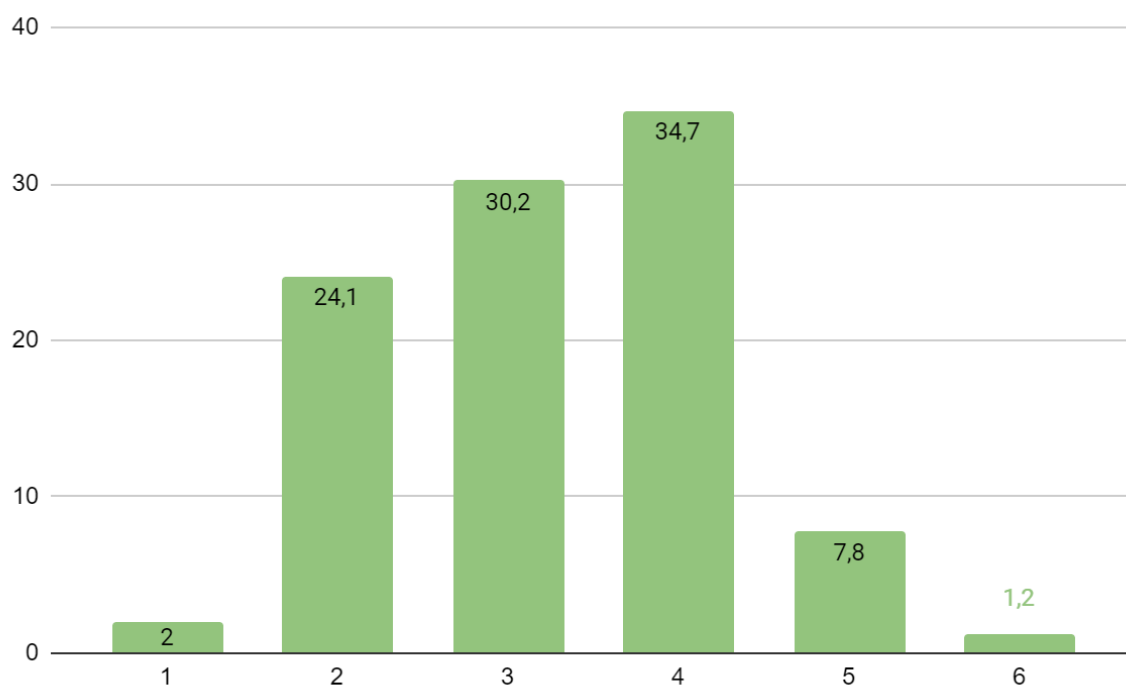
przeprowadzenia badania 11,3% respondentów stwierdziło, że jest w trakcie nauki (szkoła średnia lub uczelnia wyższa). Osoby aktywne zawodowo są zgrupowane przede wszystkim w dwóch kolejnych kategoriach. Pierwszą są przedsiębiorcy, którzy w badanej grupie stanowią 13,4% badanych oraz osoby pracujące na etatach, które stanowią 36,8% mieszkańców. Łącznie kategorie te dają blisko 60% całej próby. Ostatnią i zarazem drugą co do liczebności kategorią są emeryci i renciści, którzy w badanej grupie stanowią blisko 22,3% osób.

Wykres 3. Wykonywane zajęcia.

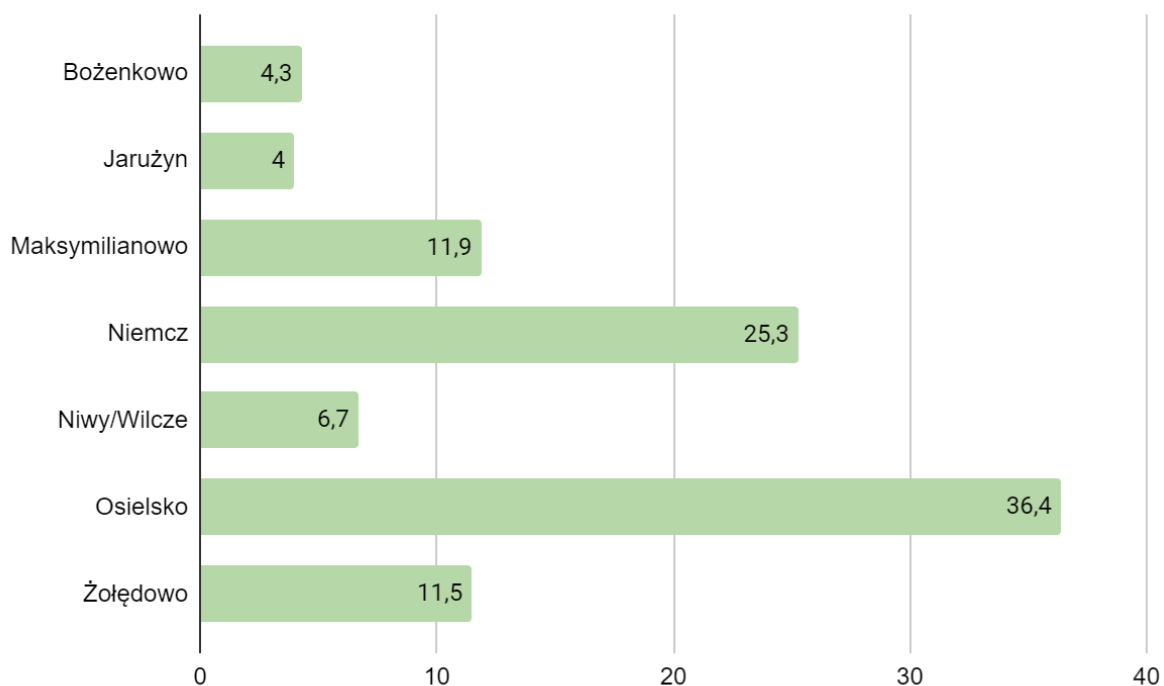
Warunki w jakich funkcjonują mieszkańcy, bardzo często różnicują ich postawy i przekonania. Opinie i oceny poszczególnych osób uzależnione są nie tylko od wieku, płci czy wykształcenia. Ważnym czynnikiem różnicującym jest też sytuacja rodzinna. To właśnie rodzina, która stanowi podstawową grupę społeczną jest bardzo często czynnikiem silnie warunkującym postawy i oceny jednostek. W przeprowadzonym badaniu poproszono mieszkańców o określenie wielkości swojego gospodarstwa domowego. Wskaźnik ten został zmierzony przez liczbę osób żyjących z respondentami w jednym gospodarstwie domowym. Przeciętny model rodziny na terenie gminy Osielsko, to rodzina dwu, trzy lub czteroosobowa. Najliczniejszą kategorię stanowią gospodarstwa domowe czteroosobowe (34,7%). Drugą co do liczebności kategorię stanowią gospodarstwa trzyosobowe (30,2%), a trzecią dwuosobowe (24,1%). Ponad 7% ankietowanych stanowią osoby mieszkające w rodzinach pięcioosobowych.

Wykres 4. Liczba osób w gospodarstwie domowym.

Jak wspomniano na wstępie, organizacja badań oparta była na założeniu proporcjonalności próby względem populacji i reprezentatywności typologicznej. W trakcie badania respondentów dobierano także przez pryzmat miejsca zamieszkania.

Wykres 5. Rozkład mieszkańców poszczególnych miejscowości w próbie badawczej.

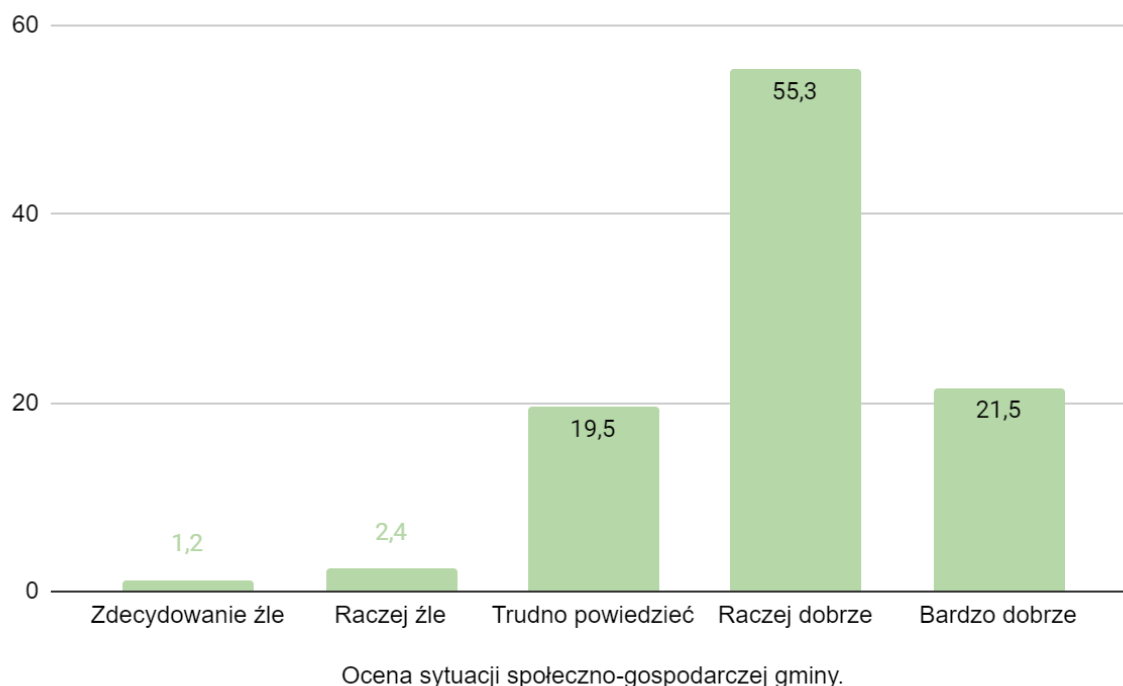

OCENA POSZCZEGÓLNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA NA TERENIE GMINY OSIELSKO

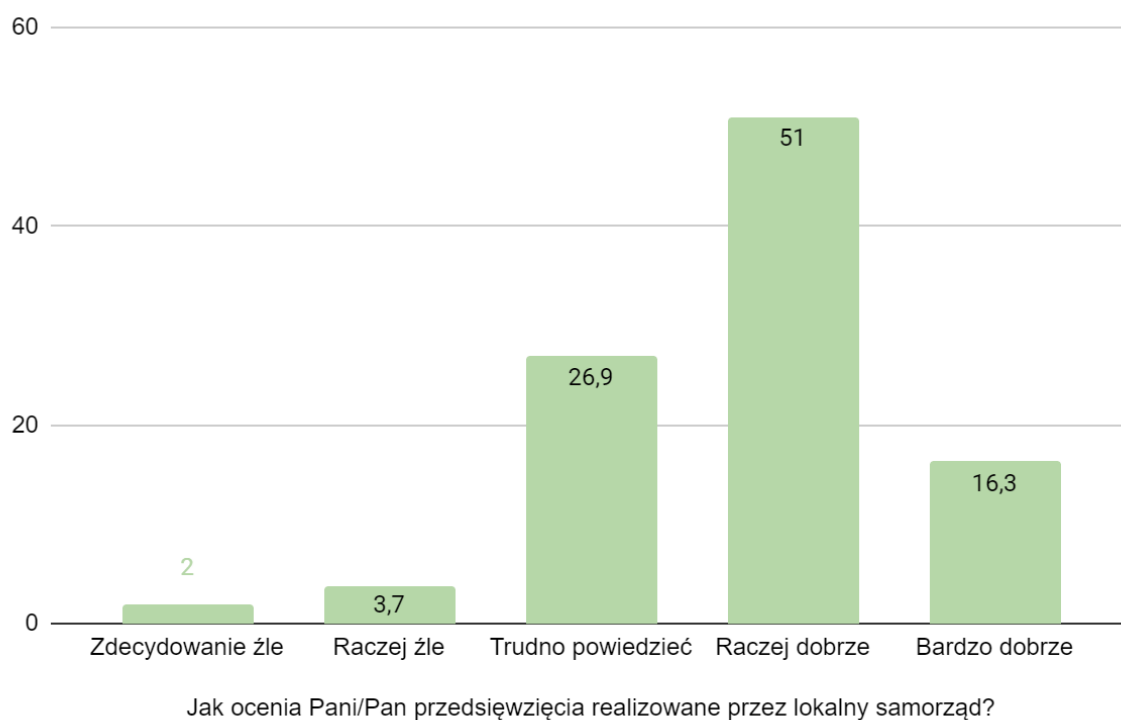
Przeprowadzone badania miały na celu pogłębienie wiedzy na temat ocen i przekonań mieszkańców. Jednym z podstawowych celów było zdiagnozowanie różnych aspektów rzeczywistości społecznej i gospodarczej. Ocena poszczególnych aspektów życia na terenie gminy stała się jedną z najważniejszych kwestii, które zostały poruszone w trakcie projektowania i realizacji badań. Różnorodność zagadnień dotyczących oceny funkcjonowania mieszkańców na terenie gminy została odzwierciedlona na podstawie szeregu ocen dokonanych przez respondentów. W niektórych przypadkach oprócz analiz opisowych umieszczono także analizy korelacyjne, które obrazują związki przyczynowo-skutkowe oraz powiązania, które mają potencjał do opisu pewnych prawidłowości występujących w skali całej gminy.

Pośród wielu analizowanych aspektów związanych z życiem na terenie gminy, pierwszą poruszoną kwestią o jaką zostali zapytani mieszkańcy, była prośba o dokonanie subiektywnej oceny sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Osielsko. Jak obrazuje to poniższy rozkład odpowiedzi, blisko 19,5% badanych udzieliło w tym przypadku odpowiedzi, którą można uznać za ambiwalentną, lub będącą oznaką niezdecydowania. Pomijając tę grupę badanych należy zauważyć, że liczba osób oceniających ten aspekt negatywnie jest bardzo mała (odpowiedzi „Raczej źle” i „Bardzo źle”, to łącznie 3,6% odpowiedzi). Osoby które udzieliły odpowiedzi pozytywnych („Raczej dobrze” i „Bardzo dobrze”, to łącznie 76,8% wskazań).

Wykres 6. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Osielsko.

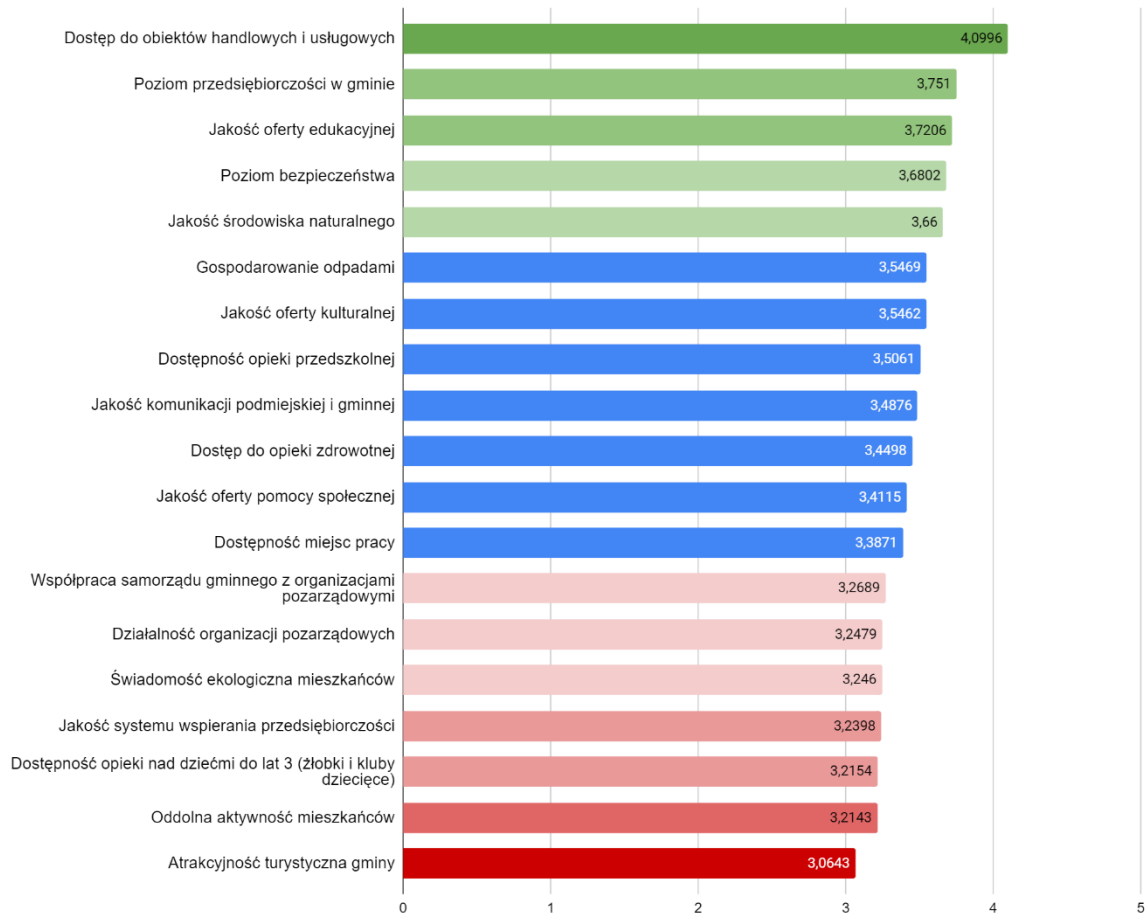
Sytuacja społeczno-gospodarcza jest więc oceniana pozytywnie. Warto zaznaczyć, że grupa osób niezadowolonych jest bardzo mała i można uznać te przypadki wręcz za incydentalne. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku oceny przedsięwzięć realizowanych przez lokalny samorząd. Co prawda rozkład odpowiedzi na to pytanie charakteryzuje się większą grupą osób niezdecydowanych (26,9%), ale również w tym przypadku zdecydowana większość osób biorących udział w badaniu udzieliła odpowiedzi „Raczej dobrze” (51%) lub „Bardzo dobrze” (16,3%). Zaledwie 5,7% odpowiedzi miało charakter negatywny.

Trudno w tych przypadkach doszukiwać się zależności statystycznych. Skala odpowiedzi pozytywnych i jednostronny rozkład powodują, że nie istnieją istotne statystycznie korelacje analizowanych zmiennych z danymi takimi jak wiek, płeć czy wykształcenie.

W trakcie badania respondenci zostali poproszeni również o ocenę na pięciostopniowej skali (od 1 – ocena negatywna, do 5 – ocena pozytywna), poszczególnych dziedzin życia na terenie gminy Osielsko. Łącznie ocenie poddano 19 kwestii. Poniższe zestawienie pokazuje średnie oceny poszczególnych z nich. Im średnia wartość jest wyższa, tym dziedzina jest oceniana bardziej pozytywnie. Skrajnie pozytywne i skrajnie negatywne oceny zostały na powyższym wykresie oznaczone odpowiednio kolorem czerwonym i zielonym. Spośród wszystkich aspektów najlepiej ocenione zostały: dostęp do obiektów handlowych i usługowych (średnia 4,09) oraz poziom przedsiębiorczości w gminie (średnia 3,75) oraz jakość oferty edukacyjnej (średnia 3,72). Wśród najgorzej ocenianych znalazły się: atrakcyjność turystyczna gminy (średnia 3,06), która uzyskała skrajnie niską (na tle zestawienia) średnią wartość oceny. Kolejne wartości były do siebie bardzo zbliżone. Dokładny ich rozkład obrazuje poniższy wykres.

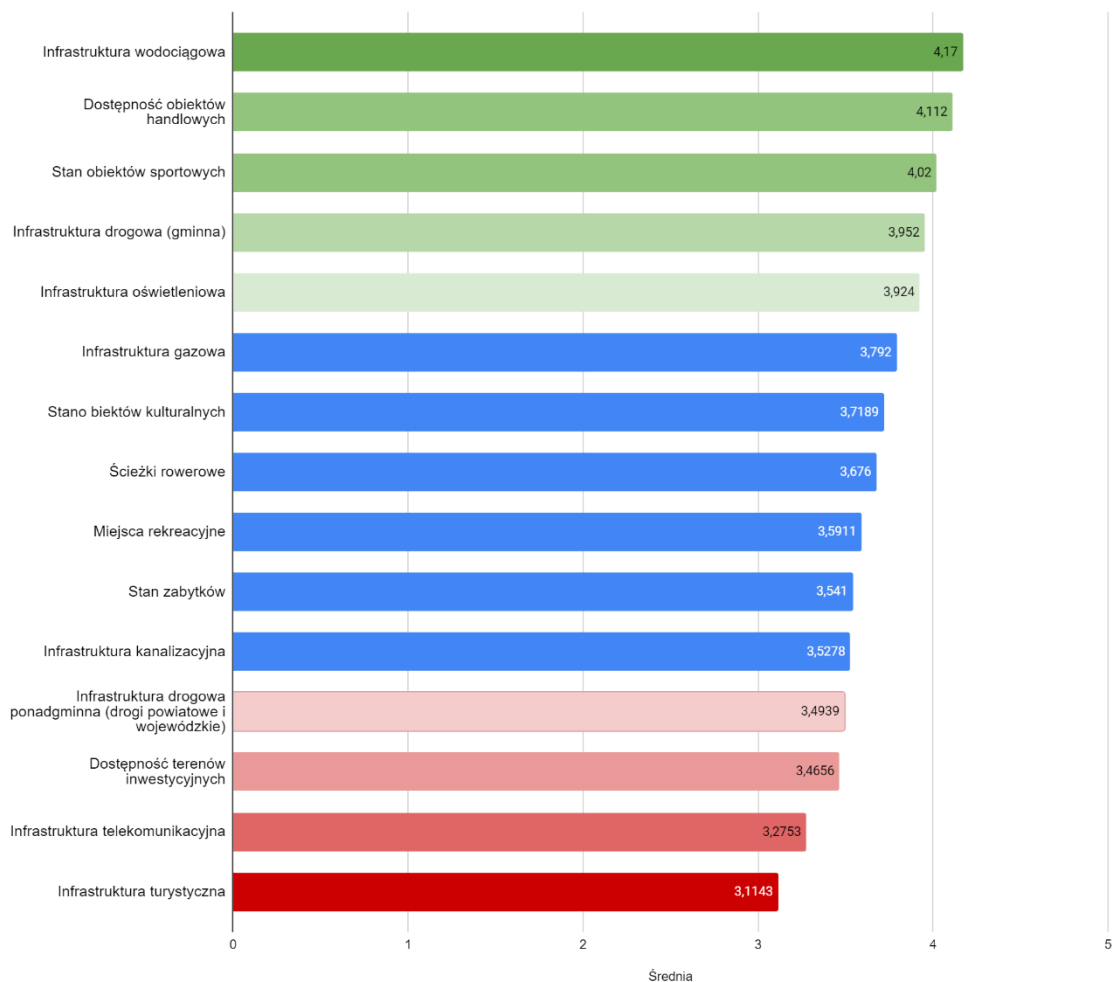
Wykres 7. Ocena poszczególnych aspektów życia na terenie gminy Osielsko.

Ważnym aspektem, który został poddany analizie, była także ocena poszczególnych elementów infrastruktury na terenie gminy Osielsko. W tym przypadku osoby biorące udział w badaniu zostały poproszone o udzielenie odpowiedzi na pytanie zamknięte, które pozwalało o dokonanie oceny 15 elementów infrastruktury na pięciostopniowej skali. Zamieszczony poniżej wykres pokazuje, że rozpiętość średnich dla poszczególnych ocenianych elementów mieści się w przedziale od średniej 3,11 do wartości 4,17. Oznacza, to że w przypadku oceny infrastruktury odpowiedzi były trochę mniej jednorodne niż miało to miejsce w przypadku oceny poszczególnych aspektów życia na terenie gminy Osielsko. Najgorzej oceniona przez osoby biorące udział w badaniu została infrastruktura turystyczna. Odpowiedź ta uzyskała średnią ocenę o wartości 3,11. Jest to też wskazanie zbieżne z niską oceną atrakcyjności turystycznej gminy. Relatywnie źle oceniona została także infrastruktura telekomunikacyjna (średnia 3,27) oraz dostępność terenów inwestycyjnych (średnia 3,46). Warto zaznaczyć, że w całym zestawieniu słabą średnią ocenę otrzymała też ponadgminna

infrastruktura drogowa. Co szczególnie istotne dla tej analizy, infrastruktura drogowa należąca do gminy Osielsko znalazła się wśród czterech najlepiej ocenianych kategorii.

Wykres 8. Ocena jakości infrastruktury wodociągowej.

Warto zaznaczyć, że istnieje istotny statystycznie związek pomiędzy wiekiem osób biorących udział w badaniu i oceną jakości infrastruktury wodociągowej. Dodatni współczynnik współczynnik rho Spearmana³ w tym przypadku wynosi 0,244 i wskazuje, że wraz ze wzrostem wieku respondentów rośnie liczba pozytywnych ocen działań jakości dostępnej infrastruktury. Należy zaznaczyć, że w opisanych przypadkach siła związków korelacyjnych nie jest duża. Wg klasyfikacji J. Guilford'a wskazane związki są słabe (wartość w przedziale 0,1 – 0,3), ale występują w analizowanym zbiorze danych.

³ Współczynnik obrazujący siłę związku pomiędzy dwoma zmiennymi.

Wykres 9. Związki korelacyjne pomiędzy wiekiem o ocena jakości infrastruktury wodociągowej.

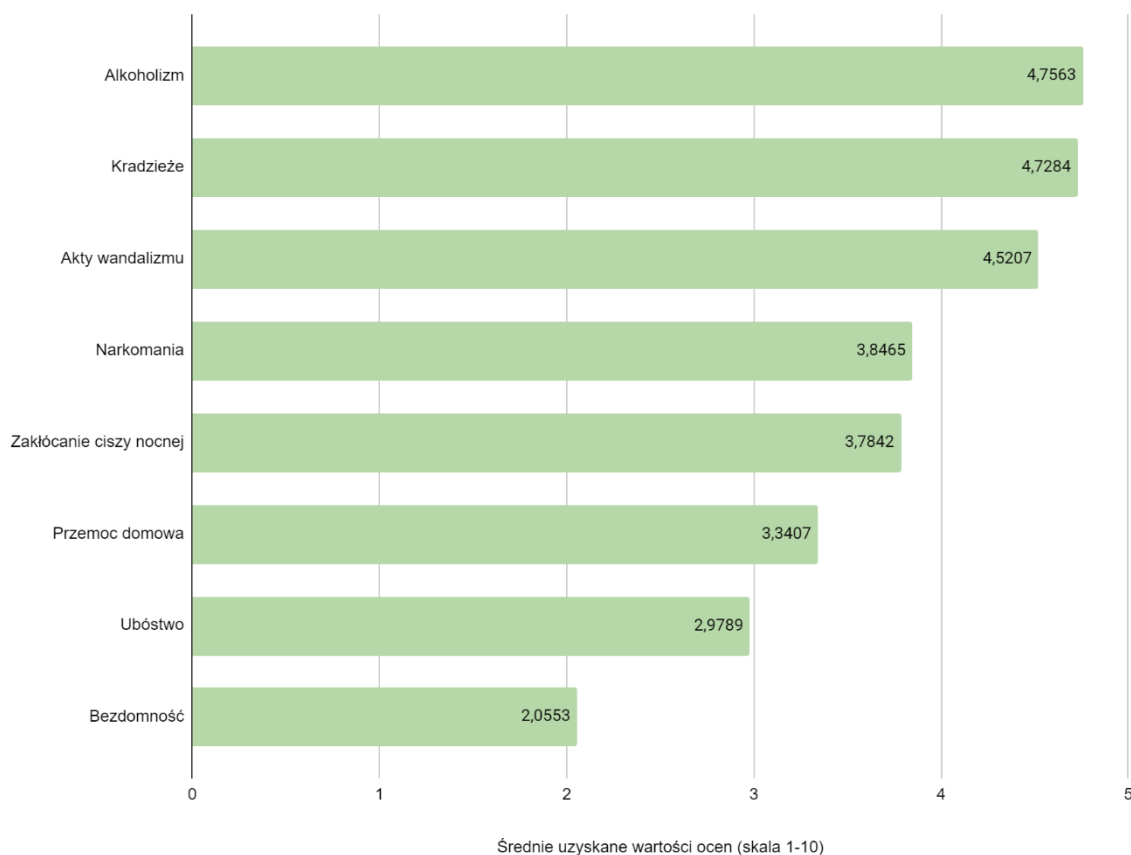
rho Spearmana		Infrastruktura wodociągowa
Wiek	Współczynnik korelacji	,218**
** Korelacja jest istotna na poziomie 0.01 jednostronnie).		

OBSZARY WYMAGAJĄCE INTERWENCJI ORAZ ASPIRACJE I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW

Badania realizowane na terenie gminy Osielsko miały na celu poznanie różnorodnych ocen mieszkańców. Aby w pełni zobrazować rzeczywistość społeczną, która otacza mieszkańców całej gminy, w trakcie wywiadów kwestionariuszowych poproszono ich także o ocenę natężenia występowania różnych negatywnych zjawisk. Ich nasilenie zostało zdiagnozowane przy pomocy pytania pozwalającego na dokonanie oceny 8 negatywnych zjawisk na 10 stopniowej skali (gdzie wartość „1” oznacza brak występowania danego zjawiska, a „10” duże jego nasilenie).

Jak widać na poniższym wykresie, największym problemem na terenie gminy stanowi alkoholizm. Należy jednak zaznaczyć, że średnia ocen nateżenie występowania tego zjawiska, to zaledwie 4,75. Oznacza, to że zjawisko, które mieszkańcy widzą jako najczęściej występujące ma średnia ocene nasilenia występowania mniejszą niż połowa skali użytej do ocen. Drugim najczęściej występującym zjawiskiem sa kradzieże (średnia 4,72) oraz akty wandalizmu (średnia 4,52). Zdecydeowanie najmniej problematycznym zjawiskiem jest problem bezdomności. Można go uznać wręcz za zjawisko marginalne, bo średnia wskazań, to zaledwie 2,05.

Wykres 10. Ocena występowania negatywnych zjawisk na terenie gminy Osielsko.

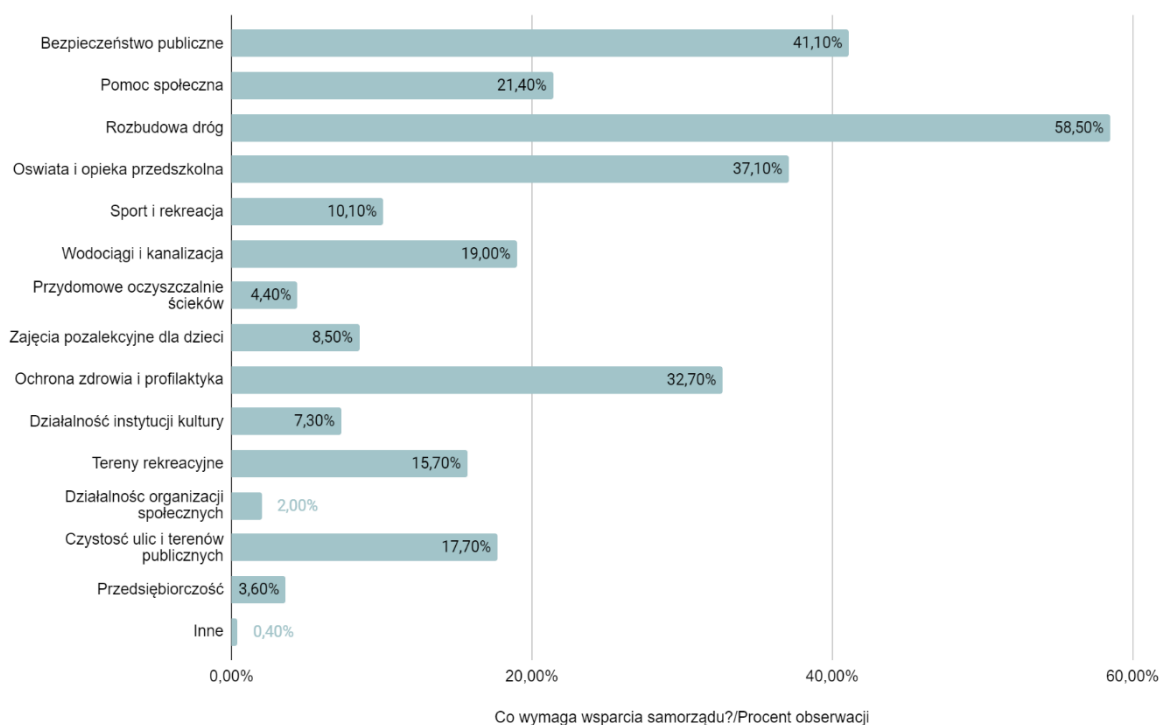

Oczekiwania mieszkańców, ich aspiracje i przeświadczenia dotyczące gradacji ważności i istotności występowania różnych zjawisk, interwencji oraz aktywności (zwłaszcza odnoszących się do lokalnych władz samorządowych) w sposób pośredni odnoszą się często do perspektyw rozwojowych. Potrzeby mieszkańców stanowią w pewnym sensie kafeiterie kierunków działań, które powinny być podejmowane przez lokalne władze. Trudno jednak w jednowymiarowy sposób ująć najważniejsze kwestie rozwojowe. Część z nich jest subtelnym połączeniem posiadanych oczekiwań i wygłaszanych ocen. Poza wskazanymi wcześniej ocenami występowania negatywnych zjawisk, poproszono osoby biorące udział w badaniu o wskazanie (na podstawie przedstawionej kafeiterii) maksymalnie trzech czynników, które są szczególnie istotne dla rozwoju społeczno- gospodarczego gminy Osielsko. Ze względu na fakt, że każdy ankietowany mógł udzielić maksymalnie trzech odpowiedzi, poniższa tabela zawiera trzy statystyki. Pierwszą jest konkretna liczba wskazań. Druga, to procent konkretnych wskazań spośród wszystkich odpowiedzi. Trzecią statystyką jest procent obserwacji, czyli inaczej mówiąc procent ankietowanych, którzy udzielili konkretnej odpowiedzi. Z punktu widzenia naszej analizy szczególnie ważny jest procent odpowiedzi i procent obserwacji. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią była rozbudowa dróg. Aż 58,5% badanych uznało, że jest to obszar wymagający szczególnego wsparcia. Drugim najczęstszym wskazaniem jest bezpieczeństwo publiczne (41,1% obserwacji). Na trzecim miejscu wskazano oświatę i opiekę przedszkolną (37,1%). Niewiele mniej wskazań uzyskała także ochrona zdrowia i profilaktyka.

Tabela 2. Dziedziny, które powinny być szczególnie wspierane przez lokalny samorząd.

Które dziedziny Pani/Pana zdaniem, powinny być szczególnie wspierane przez lokalny samorząd?			
	Odpowiedzi		
	N	Procent odpowiedzi	Procent obserwacji
bezpieczeństwo publiczne	102	14,70%	41,10%
pomoc społeczna	53	7,60%	21,40%
rozbudowa dróg	145	20,90%	58,50%
oświata i opieka przedszkolna	92	13,30%	37,10%
sport i rekreacja	25	3,60%	10,10%
wodociągi i kanalizacja	47	6,80%	19,00%
przydomowe oczyszczalnie ścieków	11	1,60%	4,40%
zajęcia pozalekcyjne dla dzieci	21	3,00%	8,50%
ochrona zdrowia i profilaktyka	81	11,70%	32,70%
działalność instytucji kultury	18	2,60%	7,30%
tereny rekreacyjne	39	5,60%	15,70%
działalność organizacji społecznych	5	0,70%	2,00%
czystość ulic i terenów publicznych	44	6,30%	17,70%
przedsiębiorczość	9	1,50%	3,60%
inne	1	0,10%	0,40%
Ogółem	693	100%	279,50%

Wykres 11. Dziedziny, które powinny być szczególnie wspierana przez lokalny samorząd.

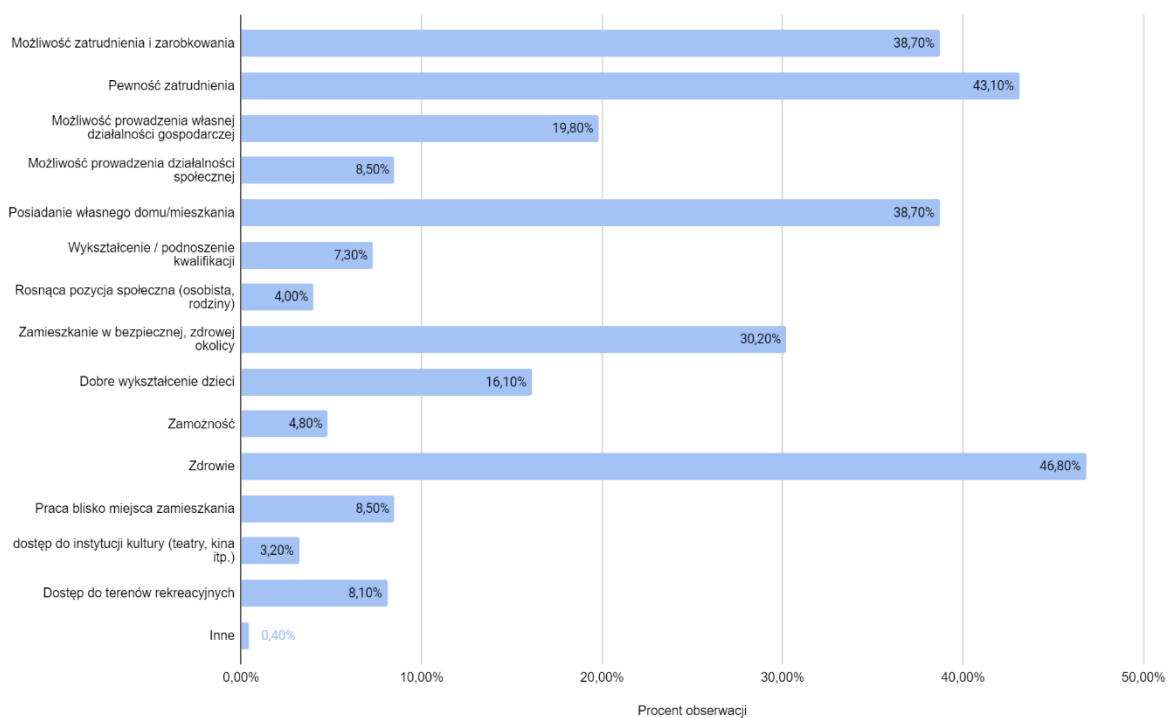
Łącznie ankietowani udzielili 693 odpowiedzi, co oznacza, że nie wszyscy skorzystali z możliwości wskazania trzech zagadnień. Należy więc uznać, że uzyskane odpowiedzi są zapewne wskazaniem obszarów szczególnie istotnych z punktu widzenia respondentów. Niejako w zestawieniu z obszarami, które wymagają wsparcia samorządu, poproszono osoby biorące udział w badaniu o wskazanie również obszarów, które są dla nich w życiu szczególnie ważne. Respondenci, podobnie jak w przypadku poprzedniego pytania, mogli dokonać trzech wyborów z przygotowanej wcześniej kafeterii lub wskazać dodatkowy element, którego nie było w kafeterii odpowiedzi. Pierwszym wyborem większości osób biorących udział w badaniu było zdrowie. Takiej odpowiedzi udzieliło łącznie ponad 48,8% ankietowanych. Kolejno wskazywano najczęściej kwestie związane z pewnością zatrudnienia (43,10%) oraz posiadaniem własnego domu lub mieszkania (38,7% obserwacji). Relatywnie często wskazywano także na możliwość zatrudnienia i zarobkowania (38,7% obserwacji) oraz możliwość prowadzenia działalności gospodarczej (19,8% obserwacji).

Tabela 3. Najważniejsze aspekty życia wg respondentów.

Co jest dla Pani/Pana w życiu najważniejsze?			
	N	Procent	Procent obserwacji
możliwość zatrudnienia i zarobkowania	96	13,90%	38,70%
pełna pewność zatrudnienia	107	15,50%	43,10%
możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	49	7,10%	19,80%
możliwość prowadzenia działalności społecznej	21	3,00%	8,50%
posiadanie własnego domu/mieszkania	96	13,90%	38,70%

wykształcenie / podnoszenie kwalifikacji	18	2,60%	7,30%
rosnąca pozycja społeczna (osobista, rodziny)	10	1,40%	4,00%
zamieszkanie w bezpiecznej, zdrowej okolicy	75	10,90%	30,20%
dobre wykształcenie dzieci	40	5,80%	16,10%
zamożność	12	1,70%	4,80%
zdrowie	116	16,80%	46,80%
praca blisko miejsca zamieszkania	21	3,00%	8,50%
dostęp do instytucji kultury (teatry, kina itp.)	8	1,20%	3,20%
dostęp do terenów rekreacyjnych	20	2,90%	8,10%
Inne	1	0,10%	0,40%
Ogółem	690	99,80%	278,20%

Wykres 12. Najważniejsze aspekty życia wg respondentów.

Oczekiwania mieszkańców zostały poruszone również w pytaniu otwartym, w którym poproszono mieszkańców o wyrażenie swoich oczekiwań w stosunku do przedsięwzięć, które powinny być zrealizowane na terenie gminy Osielesko. Zostały one podzielone na trzy części. Pierwszą z nich były przedsięwzięcia o charakterze infrastrukturalnym.

Jak pokazuje powyższe zestawienie, zdecydowanie najczęściej pojawiającym się oczekiwaniem są drogi (31,3% obserwacji), parkingi (20,5% obserwacji), kanalizacja (16,4% obserwacji) oraz wodociągi (14,9% obserwacji) i ścieżki pieszo-rowerowe (11,8% obserwacji). Co interesujące w zestawieniu pojawiła się kwestia planowania przestrzennego, która w analizie mocnych i słabych stron gminy jest szczególnie mocno zaakcentowana.

Tabela 4. Najważniejsze przedsięwzięcia, które powinny być realizowane - sfera gospodarcza.

Najważniejsze przedsięwzięcia, które powinny być zrealizowane w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy Osielsko - infrastruktura			
Drogi	61	17,00%	31,30%
Parkingi	40	11,10%	20,50%
Kanalizacja	32	8,90%	16,40%
Wodociągi	29	8,10%	14,90%
Ścieżki pieszo-rowerowe	23	6,40%	11,80%
Planowanie przestrzenne	16	4,50%	8,20%
Obiekty użyteczności publicznej	14	3,90%	7,20%
infrastruktura światłowodowa	12	3,30%	6,20%
Oczyszczalnia ścieków	10	2,80%	5,10%
Chodniki	8	2,20%	4,10%
Infrastruktura turystyczna	7	1,90%	3,60%
Budowa ośrodka zdrowia w Niemczu	6	1,70%	3,10%
Szkoła w Niemczu	5	1,40%	2,60%
Drogi osiedlowe w sołectwach	5	1,40%	2,60%
Oświetlenie dróg gminnych	4	1,10%	2,10%
Handel	4	1,10%	2,10%
Droga Niemcz-Bydgoszcz (przez Runkowo)	4	1,10%	2,10%
Parking przy szkole podstawowej w Niemczy	3	0,80%	1,50%
Usunięcie wieży przy ulicy Deszczowej	3	0,80%	1,50%
Utwardzenie drogi z Bożenkowa do Maksymilianowa	3	0,80%	1,50%
Dokończenie obwodnicy Osielska	3	0,80%	1,50%
Teren rekreacyjny w Centrum Niemcza	3	0,80%	1,50%
Połączenie drogowe z Bydgoszczą	3	0,80%	1,50%
Chodnik ul. Lagunowa	3	0,80%	1,50%
Ochrona zdrowia	3	0,80%	1,50%
Przejście na PKP	3	0,80%	1,50%
Dostosowanie funkcjonalności skrzyżowania przy budynku gminy w Osielsku	2	0,60%	1,00%
budowa lamp na ulicach Niemcza	2	0,60%	1,00%

Zagęszczenie nadajników sieci komórkowej	2	0,60%	1,00%
Powrót do zabudowy jednorodzinnej	2	0,60%	1,00%
Dodatkowe połączenie z Fordonem	2	0,60%	1,00%
Park	2	0,60%	1,00%
Gaz	2	0,60%	1,00%
Przebudowa ul. Jastrzębiej	2	0,60%	1,00%
Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniu ul. Bydgoskiej	2	0,60%	1,00%
Kino	2	0,60%	1,00%
PSZOK	2	0,60%	1,00%
Komisariat policji	1	0,30%	0,50%
Transport publiczny	1	0,30%	0,50%
rozbudowa linii autobusowej Niemcz-Bydgoszcz	1	0,30%	0,50%
parkingi przy cmentarzu w Niemczu	1	0,30%	0,50%
Modernizacja infrastruktury elektrycznej	1	0,30%	0,50%
Odśnieżenie dróg gminnych	1	0,30%	0,50%
Więcej terenów zielonych i miejsc rekreacji	1	0,30%	0,50%
Posterunek policji - remont	1	0,30%	0,50%
Droga ul. Wielorybia	1	0,30%	0,50%
Przebudowa ulicy Jeździeckiej	1	0,30%	0,50%
Większa dbałość o tereny zielone	1	0,30%	0,50%
Dbałość o mniejsze zabudowanie przestrzeni gminy (urbanizacja)	1	0,30%	0,50%
Brak komunikacji Osielsko-Niemcz	1	0,30%	0,50%
Barierka zabezpieczająca na łuku ul. Centralnej	1	0,30%	0,50%
Lepsza komunikacja z miastem Bydgoszcz	1	0,30%	0,50%
Budowa centrum przesiadkowego	1	0,30%	0,50%
Toaleta publiczna	1	0,30%	0,50%
Połączenie drogą rowerową z Myślęcinkiem	1	0,30%	0,50%
Budowa rond	1	0,30%	0,50%
oświetlenie przejść dla pieszych	1	0,30%	0,50%
przebudowa i zagospodarowanie centrum Osielska	1	0,30%	0,50%
Miejsca rekreacji dla rodzin	1	0,30%	0,50%
zwiększenie częstotliwości komunikacji miejskiej	1	0,30%	0,50%
Budowa przedszkola i żłobka	1	0,30%	0,50%
Budowa obiektów turystycznych	1	0,30%	0,50%
Budowa obiektów użyteczności publicznej	1	0,30%	0,50%

Droga na ul. Bluszczowej (Maksymilianowo)	1	0,30%	0,50%
Lodowisko	1	0,30%	0,50%
Przeście dla pieszych ul. Koronowska	1	0,30%	0,50%
Przebudowa ul. Słonecznej	1	0,30%	0,50%

Zestawienie wskazań mieszczących się w przedsięwzięciach, które powinny być zrealizowane w sferze społecznej otwiera wspieranie rozwoju ochrony zdrowia (21,6% obserwacji) oraz bardzo blisko powiązana kategoria postulująca rozbudowę usług medycznych (20% obserwacji). Na kolejnych miejscach pojawiła się rekreacja (14,3% obserwacji) oraz edukacja (13,1% obserwacji). W zestawieniu pięciu najczęściej wskazywanych przedsięwzięć w sferze społecznej pojawiła się także budowa przychodni zdrowia w Niemczu oraz sport i pomoc społeczna. Łącznie osoby badane dokonały 299 wskazań.

Tabela 5. Najważniejsze przedsięwzięcia, które powinny być zrealizowane w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy Osielsko – sfera społeczna.

Najważniejsze przedsięwzięcia, które powinny być zrealizowane w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy Osielsko – sfera społeczna			
	N	Procent	Procent obserwacji
Wspieranie rozwoju ochrony zdrowia	36	12,60%	21,60%
Rozbudowa usług medycznych	35	11,70%	20,00%
Rekreacja	25	8,40%	14,30%
Edukacja	23	8,00%	13,10%
Budowa przychodni zdrowia w Niemczu	17	5,70%	9,70%
Sport	17	5,70%	9,70%
Pomoc społeczna	17	5,70%	9,70%
Wspieranie turystyki i rekreacji	13	4,30%	7,40%
Budowa żłobka	10	3,30%	5,70%
Publiczne przedszkole	10	3,30%	5,70%
Dostęp do rehabilitacji	7	2,30%	4,00%
Kultura	7	2,30%	4,00%
Usługi dla seniorów	6	2,00%	3,40%
Nowa, większa szkoła w Niemczu	6	2,00%	3,40%
Hala sportowo-rekreacyjna	4	1,30%	2,30%
Szkoły średnie i licea	4	1,30%	2,30%
Stadion	4	1,30%	2,30%
Kontrola relacji pacjent-lekarz	3	1,00%	1,70%
Kryty kort tenisowy	3	1,00%	1,70%
Nowa świetlice	3	1,00%	1,70%
nie wiem	3	1,00%	1,70%

Szkoła podstawowa	3	1,00%	1,70%
Przystosowanie obiektów sportowych dla osób niepełnosprawnych	2	0,70%	1,10%
budowa kawiarni w pobliżu kościoła	2	0,70%	1,10%
Budowa boiska w Niemczu	2	0,70%	1,10%
Nie mam zdania	2	0,70%	1,10%
Letnie atrakcje dla dzieci przy orlikach	2	0,70%	1,10%
Basen	2	0,70%	1,10%
Turystyka	2	0,70%	1,10%
Apteka	2	0,70%	1,10%
Ścieżki rowerowe	2	0,70%	1,10%
Budowa naleśnikarni	1	0,30%	0,60%
Rozbudowa przedszkola w Niemczu	1	0,30%	0,60%
Monitoring gminy	1	0,30%	0,60%
Pomoc finansowa klubom piłkarskim	1	0,30%	0,60%
Planowanie przestrzenne	1	0,30%	0,60%
Handel	1	0,30%	0,60%
Przemysł	1	0,30%	0,60%
Program czyste powietrze	1	0,30%	0,60%
Miejsca zieleni w centrum	1	0,30%	0,60%
Miasteczko rowerowe (nauka jazdy dla dzieci)	1	0,30%	0,60%
Wybieg dla psów	1	0,30%	0,60%
Remont boiska	1	0,30%	0,60%
Zajęcia dla dzieci	1	0,30%	0,60%
Edukacja ekologiczna	1	0,30%	0,60%
Miejsca spotkań w dni wolne	1	0,30%	0,60%
Przywrócenie autobusu nr 94	1	0,30%	0,60%
Inwestycja w drogi osiedlowe	1	0,30%	0,60%
Miejsce gdzie można uzyskać pomoc psychologiczną	1	0,30%	0,60%
Budowa ośrodka zdrowia w Żołędowie	1	0,30%	0,60%
Pomoc socjalna	1	0,30%	0,60%
Kino	1	0,30%	0,60%
Mc'donalds	1	0,30%	0,60%
Skatepark	1	0,30%	0,60%
Większe dotacje dla sportowców	1	0,30%	0,60%
Obiekty handlowe w mniejszych miejscowościach	1	0,30%	0,60%

Ogółem	299	100,00%	172,00%
--------	-----	---------	---------

Przedsięwzięcia, które wskazywali ankietowani w sferze gospodarczej są zgrupowane zwłaszcza wokół kwestii rozwoju turystyki (28,3% obserwacji), handlu (25% obserwacji) oraz przedsiębiorczości (19,2% obserwacji) i przemysłu (17,5% obserwacji).

Najważniejsze przedsięwzięcia, które powinny być zrealizowane w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy Osielsko - sfera gospodarcza			
	N	Procent	Procent obserwacji
Inwestycje w turystykę	34	20,90%	28,30%
Handel	30	18,40%	25,00%
Przedsiębiorczość	23	14,20%	19,20%
Przemysł	21	12,90%	17,50%
Targowisko	5	3,20%	4,20%
Usługi	5	3,20%	4,20%
Otwarcie sieciówek (hm, bershka, mcdonald)	4	2,50%	3,30%
Sklepy spożywcze w mniejszych miejscowościach	4	2,50%	3,30%
Tereny inwestycyjne	3	1,80%	2,50%
Promocja turystyczna	3	1,80%	2,50%
Centra logistyczne	2	1,20%	1,70%
Miejsca campingowe	2	1,20%	1,70%
Nie mam zdania	2	1,20%	1,70%
Park	2	1,20%	1,70%
Policja	2	1,20%	1,70%
Wydzielenie parku techniczno-przemysłowego	2	1,20%	1,70%
Nowe atrakcje turystyczne	2	1,20%	1,70%
Market w Żołędowie	2	1,20%	1,70%
Restauracje	2	1,20%	1,70%
Ścieżka rowerowa do Bydgoszczy	2	1,20%	1,70%
Parking	1	0,60%	0,80%
Wsparcie nowych działalności gospodarczych	1	0,60%	0,80%
Przetwórstwo przemysłowe	1	0,60%	0,80%
Fabryki	1	0,60%	0,80%
Skatepark	1	0,60%	0,80%
Ścieżka pieszo-rowerowe	1	0,60%	0,80%
Rozbudowa szkół	1	0,60%	0,80%
Wydarzenia promujące gminę	1	0,60%	0,80%

Brak	1	0,60%	0,80%
Więcej miejsc rekreacyjnych	1	0,60%	0,80%
Ścieżka rowerowa od Żołędowa do Bydgoszczy	1	0,60%	0,80%
RAZEM	163	100,00%	135,80%

Trudno w kilku słowach podsumować kwestie aspiracji i oczekiwań mieszkańców. Należy jednak zauważyć, że zgłaszane potrzeby są odpowiedzią na najważniejsze życiowe cele i potrzeby, takie jak zdrowie, praca, edukacja, formy rekreacji oraz niezbędna infrastruktura. Warto zaznaczyć, że duża część z uzyskanych odpowiedzi ma charakter działania perspektywicznego, które nie będzie generowało natychmiastowych efektów. Oczekiwania są odpowiedzią na pytanie dotyczące tego jak powinno wyglądać miejsce przyjazne do życia.

ZAGROŻENIA I POTENCJAŁ ROZWOJOWY

Diagnoza zawierająca analizy zagadnień o charakterze społecznym, gospodarczym i przestrzennym jest wstępem do formułowania założeń każdej strategii rozwojowej samorządu. Jeżeli proces diagnostyczny jest uzupełniony o formy konsultacyjne, to łatwiejsze jest określenie oczekiwań i obaw mieszkańców. Założenia badań prowadzonych w procesie tworzenia diagnozy dla gminy Osielsko zakładały przede wszystkim chęć rozpoznania postaw i przekonań mieszkańców zarówno w stosunku do perspektyw rozwojowych, jak i barier, które mogą ten rozwój zahamować. Analizowane w tym dokumencie badania miały za zadanie zdiagnozować również mocne i słabe strony Człuchowa oraz szanse i zagrożenia dla rozwoju tego terenu. Osoby biorące udział w badaniu zostały więc poproszone o wskazanie szans, zagrożeń, mocnych i słabych stron. Każdy z respondentów mógł udzielić dowolnej liczby odpowiedzi. Respondenci nie otrzymali kafeterii gotowych wskazań, więc wszystkie podane czynniki były tylko i wyłącznie przekonaniem osób biorących udział w badaniu.

Odpowiedzi na pytania otwarte pociągają za sobą ryzyko uzyskania bardzo dużej liczby odpowiedzi, które czasami są ze sobą pokrewne. Każdy z respondentów biorących udział w badaniu udziela odpowiedzi charakterystycznej dla niego i nie ma możliwości posiłkowania się gotową kafeterią. Aby uzyskane dane były przejrzyste, konieczne jest kategoryzowanie uzyskanych odpowiedzi. Poniżej umieszczono wyniki odpowiedzi na pytania o szanse i zagrożenia rozwojowe dla gminy Osielsko. W trakcie omawianego badania nie sugerowano respondentom odpowiedzi i w związku z tym nie informowano ich również, że szanse i zagrożenia są czynnikami o charakterze zewnętrznym.

Na pytanie o zagrożenia rozwojowe dla gminy udzielono łącznie 218 odpowiedzi. Oznacza to, że nie każdy z respondentów potrafił je wskazać. Należy również zaznaczyć, że niektóre osoby biorące udział w badaniu udzielały kilku odpowiedzi. Za największe zagrożenie dla rozwoju gminy mieszkańcy uznali budownictwo wielorodzinne (37,5% obserwacji), szybki wzrost liczby mieszkań (14,3% obserwacji) oraz niebezpieczeństwo wchłonięcia gminy przez Bydgoszcz (11,9% obserwacji). Warto zaznaczyć, że za zagrożenie uznano także aktywność deweloperów (9,5% obserwacji). Ta ostatnia kategoria łączy się pośrednio z najczęstszym

wskazaniem czyli zabudową wielorodzinną. Pozostałe odpowiedzi charakteryzują się relatywnie dużym rozdrobnieniem.

Tabela 6. Zagrożenia dla rozwoju gminy Osielsko.

Zagrożenia dla rozwoju gminy Osielsko			
Budownictwo wielorodzinne (bloki)	63	28,90%	37,50%
Brak zagrożeń	3	1,40%	1,80%
Wchłonięcie przez Bydgoszcz	20	9,20%	11,90%
Ograniczenia w dostępie do środków zewnętrznych	1	0,50%	0,60%
Wysokie ceny gruntów	4	1,80%	2,40%
Brak kanalizacji	2	0,90%	1,20%
Szybki wzrost ilości mieszkań	24	11,00%	14,30%
Infrastruktura domowa	1	0,50%	0,60%
Nie ekologiczny tryb życia mieszkańców	1	0,50%	0,60%
Brak przychodni zdrowia	1	0,50%	0,60%
Rzadkie rozliczne inwestycji	1	0,50%	0,60%
Deweloperzy	16	7,30%	9,50%
Wycinki lasów	5	2,30%	3,00%
Słaba infrastruktura komunikacyjna	1	0,50%	0,60%
Przemysł	1	0,50%	0,60%
Zanieczyszczenie środowiska	7	3,20%	4,20%
Mieszkańcy bloków nie dbają o otoczenie	4	1,80%	2,40%
Mało interesujące inwestycje	1	0,50%	0,60%
Brak planu	2	0,90%	1,20%
Za mała szkoła w Niemczu	4	1,80%	2,40%
Ruch uliczny	2	0,90%	1,20%
Zbyt szybko rozwijający się przemysł	2	0,90%	1,20%
Chuligaństwo	4	1,80%	2,40%
Politycy	1	0,50%	0,60%
Brak oczyszczalni ścieków	2	0,90%	1,20%
Brak miejsc pracy	5	2,30%	3,00%
Brak miejsc spotkań	3	1,40%	1,80%
Brak żłobków	1	0,50%	0,60%
Pandemia	1	0,50%	0,60%
Budowa ścieżek rowerowych	1	0,50%	0,60%

Zbyt duża ilość punktów handlowych	2	0,90%	1,20%
Brak zajęcia dla młodzieży	1	0,50%	0,60%
Nieprzemyślane budownictwo	3	1,40%	1,80%
Brak dopływu pieniędzy	1	0,50%	0,60%
Gęsta zabudowa	2	0,90%	1,20%
Niezgodność w celach organizacyjnych gminy	1	0,50%	0,60%
Złe decyzje odnośnie inwestycji	2	0,90%	1,20%
Oczyszczalnia ścieków	9	4,10%	5,40%
Tworzenie gminy sypialni	1	0,50%	0,60%
Trudno powiedzieć	2	0,90%	1,20%
komunikacja (sieć)	1	0,50%	0,60%
Brak miejsc parkingowych w strefie zamieszkania	1	0,50%	0,60%
Nie mam zdania	2	0,90%	1,20%
Błędne decyzje władz	1	0,50%	0,60%
Zbyt wolny wzrost infrastruktury	2	0,90%	1,20%
Emigracja młodych ludzi	1	0,50%	0,60%
Korki	2	0,90%	1,20%
RAZEM	218	100,00%	129,80%

Wraz z identyfikacją zagrożeń rozwojowych poproszono osoby biorące udział w badaniu o wskazanie dowolnej liczby czynników, które należy potraktować jako szanse rozwojowe. Na pytanie o szanse rozwojowe dla gminy udzielono łącznie 173 odpowiedzi. W tym przypadku mamy więc znacząco mniej wskazań niż miało to miejsce w przypadku zagrożeń. Struktura odpowiedzi jest też znacznie bardziej rozdrobniona. Trudno jednoznacznie wskazać jeden kierunek rozwojowy dla całej gminy. Najczęstszym wskazaniem w przypadku szans jest bliskość do Bydgoszczy (10,1% obserwacji) oraz powiązane z tym wskazaniem wykorzystanie podmiejskiego charakteru gminy (3,7% obserwacji).

Tabela 7. Szanse rozwojowe dla rozwoju gminy Osiesko

Szanse rozwojowe			
	N	Procent odpowiedzi	Procent obserwacji
Wykorzystanie podmiejskiego charakteru	5	2,90%	3,70%
Budowa szkół	6	3,50%	4,40%
Słuchanie opinii mieszkańców	5	2,90%	3,70%
Bezkolizyjne połączenie z Bydgoszczą	3	1,70%	2,20%

Rozwój infrastruktury	3	1,70%	2,20%
Inwestycje	4	2,30%	3,00%
Sąsiedztwo dużego miasta	4	2,30%	3,00%
Wspierania małych przedsiębiorstw	1	0,60%	0,70%
Duży rynek pracy	7	4,00%	5,20%
Rozwój biznesu	1	0,60%	0,70%
Usługi	3	1,70%	2,20%
Przyłączenie obwodnicy Bydgoszczy do autostrady	1	0,60%	0,70%
Planowe rozliczanie	1	0,60%	0,70%
Budowa żłobków i przedszkoli	1	0,60%	0,70%
Zahamowanie budowy bloków	3	1,70%	2,20%
Nie mam zdania	6	3,50%	4,40%
Bliskość do Bydgoszczy	15	8,60%	10,10%
Rozwój komunikacji	2	1,20%	1,50%
Zrównoważony rozwój	3	1,70%	2,20%
Budowa małych zakładów pracy	3	1,70%	2,20%
Szybki Internet	4	2,30%	3,00%
Przystosowanie terenów zielonych do rekreacji	4	2,30%	3,00%
Więcej ścieżek rowerowych	4	2,30%	3,00%
Wysoki poziom nauczania	1	0,60%	0,70%
Budowa oczyszczalni ścieków	7	4,00%	5,20%
Wpływy z podatków	2	1,20%	1,50%
Brak szans rozwojowych	3	1,70%	2,20%
Utrzymanie spokoju	1	0,60%	0,70%
Wsparcie przedsiębiorców	2	1,20%	1,50%
Park przemysłowy	1	0,60%	0,70%
Brak integracji mieszkańców	1	0,60%	0,70%
Pozyskiwanie środków unijnych	2	1,20%	1,50%
Inwestycja w media	1	0,60%	0,70%
Przedsiębiorczość	4	2,30%	3,00%
Duży przyrost mieszkańców	3	1,70%	2,20%
Lekarze specjaliści na NFZ	2	1,20%	1,50%
Równomierny rozwój całej gminy	1	0,60%	0,70%
Handel	5	2,90%	3,70%
Mieszkańcy	5	2,90%	3,70%

Budowa domków jednorodzinnych	2	1,20%	1,50%
Zasobność mieszkańców	6	3,50%	4,40%
Działania mieszkańców	3	1,70%	2,20%
Sąsiedztwo Bydgoszczy	2	1,20%	1,50%
Młode pokolenie mieszkańców	2	1,20%	1,50%
Komunikacja rowerowa	1	0,60%	0,70%
Uniezależnienie od Bydgoszczy (oczyszczalnia)	6	3,50%	4,40%
Tereny zielone	2	1,20%	1,50%
trudno powiedzieć	2	1,20%	1,50%
Rozwój terenów inwestycyjnych	2	1,20%	1,50%
Droga s5	1	0,60%	0,70%
Budowa dróg na terenie gminy	1	0,60%	0,70%
OPS Osielsko	1	0,60%	0,70%
Nie wiem	1	0,60%	0,70%
Zwiększenie atrakcyjności gminy poprzez inwestycje w turystykę	1	0,60%	0,70%
Wsparcie i pomoc w rozwoju młodych mieszkańców	1	0,60%	0,70%
Napływ młodego narybku w Urzędzie Gminy	1	0,60%	0,70%
Rozwój turystyki	2	1,20%	1,50%
Planowanie przestrzenne	1	0,60%	0,70%
Sport i rekreacja	3	1,70%	2,20%
Współpraca z sąsiednimi gminami	2	1,20%	1,50%
RAZEM	173	100,00%	128,10%

W procesie opracowania dokumentów strategicznych szczególnie ważnym elementem planowania jest umiejętność zdiagnozowania i „marginalizacji” słabych stron oraz wykorzystania atutów w postaci mocnych stron danego obszaru. Rozpoznanie wszystkich zjawisk, które mają negatywny wpływ na procesy rozwojowe zostało w prezentowanych badaniach sprowadzone do wskazania przez respondentów słabych stron. Chociaż poniższe dane pokazują, że mieszkańcy dokonali aż 209 wskazań, to należy zauważyć, że podobnie jak w przypadku szans rozwojowych, mamy w tym przypadku do czynienia z relatywnie dużym rozdrobnieniem odpowiedzi. Najczęściej wskazywany jest dostęp do opieki zdrowotnej. Kategoria ta uzyskuje najwięcej wskazań 14,1% obserwacji. Pojawia się też delikatna sugestia dotycząca komunikacji miejskiej (8,3% wskazań). Podobnie jak w przypadku zagrożeń dla rozwoju gminy Osielsko, część respondentów wskazuje na problem braku kontroli nad budową domów i osiedli oraz problem pozwolenia na rozwój zabudowy wielorodzinnej. W tym kontekście jako słaba strona wskazywane są także miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz brak możliwości blokowania inwestycji deweloperskich.

Tabela 8. Słabe strony gminy Osielesko.

Słabe strony gminy Osielesko			
	N	Procent odpowiedzi	Procent obserwacji
Komunikacja miejska	13	6,20%	8,30%
Dostęp do opieki zdrowotnej	22	10,50%	14,10%
Brak dojścia do na przystanek/dworzec	3	1,40%	1,90%
Infrastruktura drogowa (skrzyżowania)	7	3,30%	4,50%
Nie ma/brak mocnych stron	2	1,00%	1,30%
Turystyka	8	3,80%	5,10%
Zbyt mała szkoła	5	2,40%	3,20%
Brak kontroli nad budową domu i osiedli	11	5,30%	7,10%
Słaba jakość powietrza	3	1,40%	1,90%
Brak chodników i ścieżek rowerowych	4	1,90%	2,60%
Zgoda na budowanie bloków	8	3,80%	5,10%
Nie mam zdania	3	1,40%	1,90%
Plany zagospodarowania	6	2,90%	3,80%
Brak kontroli nad firmami realizującymi inwestycje drogowe	3	1,40%	1,90%
Brak możliwości blokowania inwestycji deweloperskich	5	2,40%	3,20%
Nie zrównoważony podział środków przeznaczonych na rozwój	2	1,00%	1,30%
Brak światłowodu	7	3,30%	4,50%
Dopuszczenie do zabudowy wielorodzinnej	6	2,90%	3,80%
Brak żłobków	5	2,40%	3,20%
Brak biblioteki	1	0,50%	0,60%
Brak miejsc parkingowych	1	0,50%	0,60%
Zbyt mało śmietników na ulicach	1	0,50%	0,60%
Brak odpowiedniej kanalizacji	4	1,90%	2,60%
Brak pomysłu rozwoju	1	0,50%	0,60%
Brak słabych stron	3	1,40%	1,90%
Inwestycje w Niemczu	3	1,40%	1,90%
Brak szkół średnich	3	1,40%	1,90%
Brak lokali gastronomicznych	1	0,50%	0,60%
Złe decyzje	2	1,00%	1,30%
Wchłonicie przez Bydgoszcz	3	1,40%	1,90%

Słabo rozwinięta kultura	1	0,50%	0,60%
Brak aktywności mieszkańców	1	0,50%	0,60%
Zbyt małe finanse	1	0,50%	0,60%
Słabe inwestowanie w sołectwa oddalone od Bydgoszczy	1	0,50%	0,60%
Zbyt wysoki poziom podatków	1	0,50%	0,60%
Mało obiektów handlowych	2	1,00%	1,30%
Kanalizacja	1	0,50%	0,60%
Infrastruktura gazowa	1	0,50%	0,60%
Brak komisariatu	1	0,50%	0,60%
Wchłanianie przez Bydgoszcz terenów wiejskich	1	0,50%	0,60%
Brak dużych terenów zielonych	1	0,50%	0,60%
Nieprzemysłana infrastruktura	1	0,50%	0,60%
Opłaty	1	0,50%	0,60%
Brak centrum handlowego	1	0,50%	0,60%
Jakość Internetu	3	1,40%	1,90%
Wygląd wsi Osielsko	3	1,40%	1,90%
Komunikacja międzyludzka	4	1,90%	2,60%
Brak zrównoważonego rozwoju	1	0,50%	0,60%
Budownictwo wielorodzinne	3	1,40%	1,90%
Komunikacja rowerowa	1	0,50%	0,60%
Korki	1	0,50%	0,60%
Rozwój nastawiony tylko na jedną wieś - Osielsko	2	1,00%	1,30%
Brak miejsc spotkań mieszkańców	4	1,90%	2,60%
Przepełnione szkoły	2	1,00%	1,30%
Trudno powiedzieć	2	1,00%	1,30%
Gospodarowanie odpadami	2	1,00%	1,30%
Złe rozmieszczenie lotniczego pogotowia ratunkowego	1	0,50%	0,60%
Lądowisko przy osiedlu	1	0,50%	0,60%
Ulica Jastrzębia	1	0,50%	0,60%
Brak zaangażowania młodych mieszkańców w życie gminy	1	0,50%	0,60%
Nie wiem	1	0,50%	0,60%
Turystyka	1	0,50%	0,60%
Oczyszczalnia	3	1,40%	1,90%
Komunikacja podmiejska	1	0,50%	0,60%

Rekreacja	2	1,00%	1,30%
Działalność PSZOK	1	0,50%	0,60%
Mało ogólnodostępnych boisk	1	0,50%	0,60%
Brak kładki przez tory	1	0,50%	0,60%
Brak chodników	1	0,50%	0,60%
Nepotyzm w Urzędzie Gminy	1	0,50%	0,60%
GOPS	1	0,50%	0,60%
Brak lekarzy specjalistów	2	1,00%	1,30%
RAZEM	209	100,00%	134,00%

Należy zauważyć, że mimo dużego rozdrobnienia wskazań, większość uzyskanych odpowiedzi łączy się ze sobą i uzupełnia. Wśród następujących po sobie odpowiedzi respondenci często wskazywali na problem, a w kolejnej części na jego rozwiązanie. Pewnym potwierdzeniem takiej sytuacji jest zestaw odpowiedzi na pytanie o mocne strony gminy Osielesko. Podobnie jak w przypadku szans rozwojowych pojawia się tu kwestia bliskiego położenia względem Bydgoszczy (15,2% obserwacji) oraz samego położenia, które możemy uznać za kategorię pokrewną (11,8% obserwacji). Jako mocne strony gminy mieszkańcy wskazywali także walory środowiska naturalnego (6,7% obserwacji), spokój (6,7% obserwacji) oraz rozwój budownictwa (5,6% obserwacji).

Tabela 9. Mocne strony gminy Osielesko.

Mocne strony gminy Osielesko			
	N	Procent odpowiedzi	Procent obserwacji
Bliskość do Bydgoszczy	27	11,30%	15,20%
Walory środowiska naturalnego	12	5,00%	6,70%
Bliskość do Myślecinka	5	2,10%	2,80%
Połączenie komunikacyjne z Bydgoszczą	5	2,10%	2,80%
Sprawne zarządzanie	4	1,70%	2,20%
Duży budżet	6	2,50%	3,40%
Mieszkańcy	10	4,20%	5,60%
Rozwinięty handel	3	1,30%	1,70%
Dobre połączenie z miastem	1	0,40%	0,60%
Bliskość do dużych miast	1	0,40%	0,60%
Brak wysokich budynków mieszkalnych	2	0,80%	1,10%
Położenie	21	8,80%	11,80%
Wykorzystywanie funduszy poza gminnych	3	1,30%	1,70%
Systematyczne rozliczanie	1	0,40%	0,60%

Nie ma takiej rzeczy	2	0,80%	1,10%
Nie mam zdania	1	0,40%	0,60%
Dobre drogi	6	2,50%	3,40%
Infrastruktura	7	2,90%	3,90%
Rozwój pracy na terenie gminy	1	0,40%	0,60%
Klimat	1	0,40%	0,60%
Bliskość do Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku	3	1,30%	1,70%
Możliwości inwestycyjne dzięki dochodom mieszkańców	3	1,30%	1,70%
Bezpieczeństwo	8	3,30%	4,50%
Spokój	12	5,00%	6,70%
Brak przemysłu	4	1,70%	2,20%
Bram mocnych stron	2	0,80%	1,10%
Ścieżki rowerowe	2	0,80%	1,10%
Przedsiębiorczość	6	2,50%	3,40%
Urząd gminy	1	0,40%	0,60%
Walka z kopcuchami	1	0,40%	0,60%
Trudno powiedzieć	2	0,80%	1,10%
Nowa droga s5	3	1,30%	1,70%
Sport	6	2,50%	3,40%
Edukacja	1	0,40%	0,60%
wysoka świadomość społeczno-polityczna mieszkańców	2	0,80%	1,10%
Rada gminy	1	0,40%	0,60%
Oświetlenie	1	0,40%	0,60%
Duże zasoby gminy	2	0,80%	1,10%
Szkoła	2	0,80%	1,10%
Basen	2	0,80%	1,10%
Przedszkole	1	0,40%	0,60%
Szybki rozwój	2	0,80%	1,10%
Inwestycje	5	2,10%	2,80%
Rozwój budownictwa	10	4,20%	5,60%
Inwestycje w drogi	9	3,80%	5,10%
Chodniki	1	0,40%	0,60%
Komunikacja	2	0,80%	1,10%
Zainteresowanie mieszkańcami	5	2,10%	2,80%
Rekreacja	1	0,40%	0,60%

Realizacja wyznaczonych przedsięwzięć	1	0,40%	0,60%
Gaz	1	0,40%	0,60%
Droga s5	1	0,40%	0,60%
Dostęp do obiektów handlowych i usługowych	2	0,80%	1,10%
Nie wiem	2	0,80%	1,10%
Stabilność finansowa gminy	1	0,40%	0,60%
Zamożność mieszkańców	2	0,80%	1,10%
Organizacja i zaangażowanie	3	1,30%	1,70%
Samorząd	5	2,10%	2,80%
Placówki handlowo-usługowe	1	0,40%	0,60%
Dostęp do kultury	2	0,80%	1,10%
Ogółem	240	100,00%	134,80%

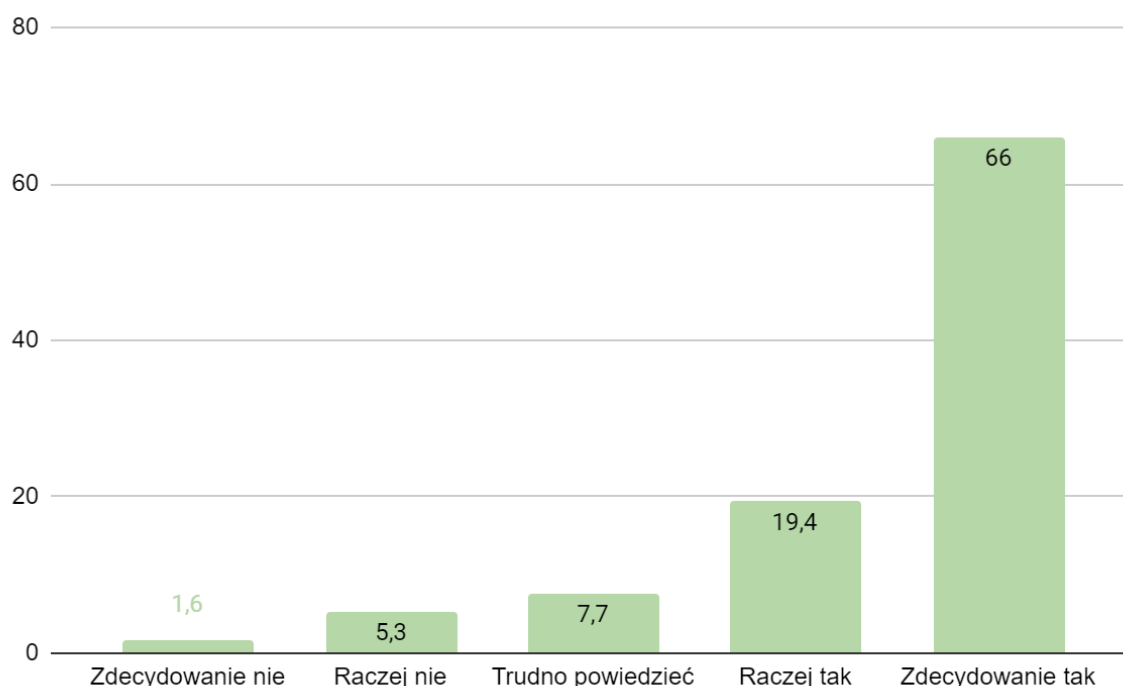
PRZYWIĄZANIE DO MIEJSCA I TOŻSAMOŚĆ LOKALNA

Próba odpowiedzi na pytanie o to „kim jestem?” jest związana bezpośrednio z pewną formą definiowania przynależności. Ta definicja jest z kolei nierozdzielnie związana z pytaniem „skąd jestem?”. Związek człowieka z konkretnym miejscem jest niepodważalny. Jest tak bez względu na to czy będziemy odnosić się do zależności emocjonalnych, społecznych, czy geograficznych⁴. Poczucie przynależności do miejsca i konkretnej grupy jest ważne w kontekście codziennych działań, aspiracji i społecznego zaangażowania. Wskaźniki identyfikujące „przywiązanie” do miejsca mogą mieć charakter zewnętrzny. Do takich będą należeć regionalne stroje, czy specyficzna gwara. W analizach mających na celu określenie stopnia „związania” jednostek z miejscem i grupą ważniejsze są jednak chyba wskaźniki o charakterze wewnętrznym, czyli subiektywne odczucia i oceny. Na potrzeby niniejszego raportu poproszono respondentów o udzielenie odpowiedzi na kilka pytań, które można sprowadzić, do próby oceny przywiązania osób badanych do miejsca, w którym mieszkają.

Pierwszym z nich jest pytanie o to, czy respondenci wiążą swoją najbliższą przyszłość z gminą Osielsko. Jak widać na poniższym wykresie zdecydowana większość mieszkańców gminy wiąże swoją przyszłość z gminą. Aż 66% osób biorących udział w badaniu udzieliło w tym przypadku odpowiedzi „Zdecydowanie tak” a 19,4% odpowiedzi „Raczej tak”. Zaledwie 6,9% respondentów udzieliło odpowiedzi negatywnych.

⁴ J. Muszyńska, Zachowania obywatelskie a świadomość przynależności do miejsca, [w:] Ewa Jarosz (red.) Pedagogika Społeczna nr 2, Obywatelstwo, Partycypacja, Demokracja, Warszawa 2016, s. 206.

Wykres 13. Czy planuje Pani/Pan mieszkać na terenie gminy Osielsko w ciągu następnych 5-7 lat?

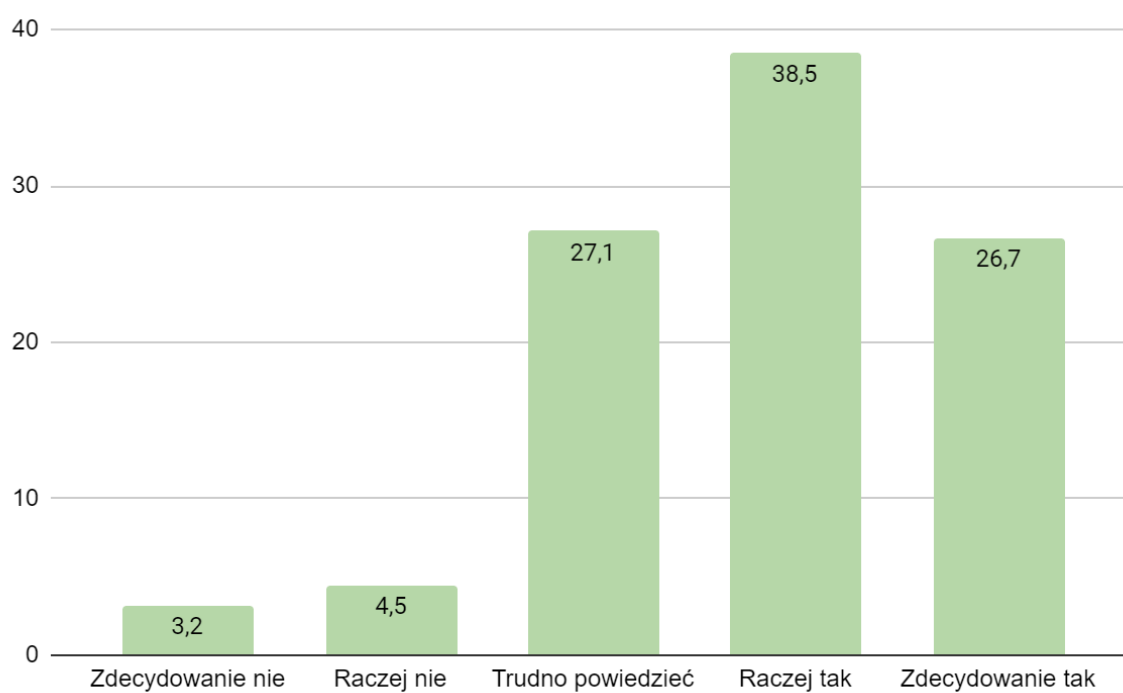
Mimo zdecydowanie jednostronnych odpowiedzi, pomiędzy chęcią zamieszkania na terenie gminy a wiekiem respondentów istnieje istotna zależność statystyczna. Oznacza to, że wiek jest zmienną różnicującą podane odpowiedzi. Okazuje się, że wraz ze wzrostem wieku osób badanych rośnie przeświadczenie o tym, że respondenci chcą wiązać swoją przyszłość z terenem gminy Osielsko.

Tabela 10. Korelacja pomiędzy wiekiem i planami mieszkania na terenie gminy Osielsko w perspektywie 5-7 lat.

rho Spearmana		Czy planuje Pani/Pan mieszkać na terenie gminy Osielsko w ciągu następnych 5-7 lat?
Wiek	Współczynnik korelacji	,300**
** Korelacja jest istotna na poziomie 0.01 jednostronnie).		

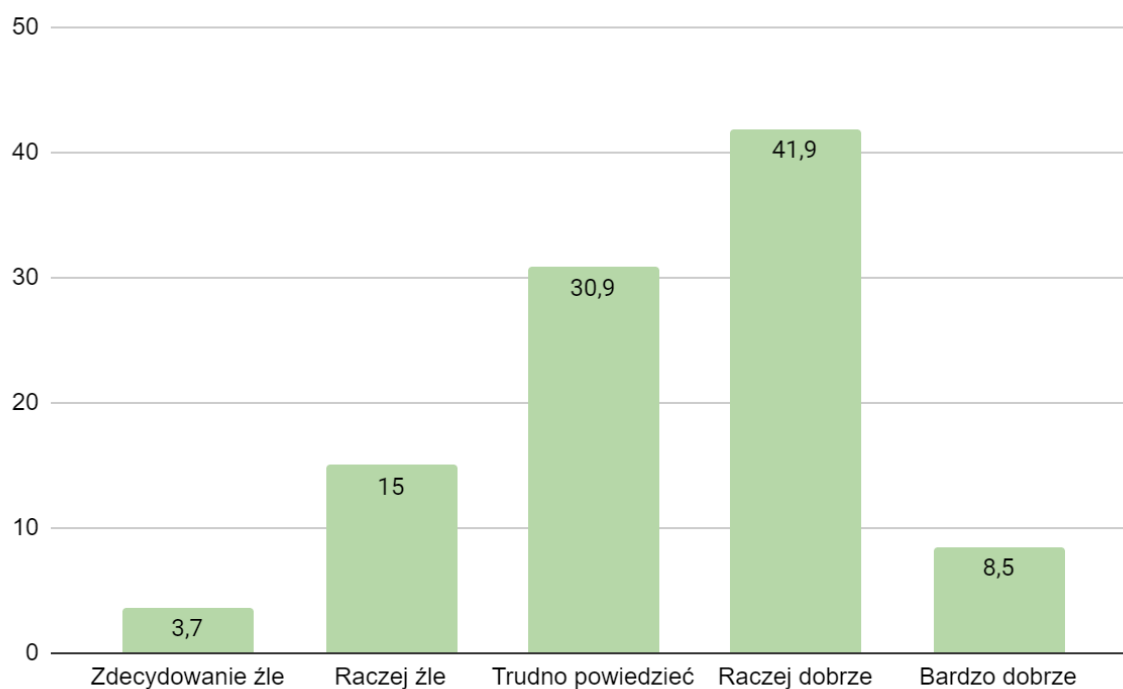
W tym kontekście szczególnie istotne wydaje się być kolejne pytanie, którego celem była ocena tego, czy najmłodsze pokolenie mieszkańców może wiązać swoją przyszłość z gminą Osielsko. W przypadku tego pytania wyniki są już mniej jednorodne znacząco różnie liczba osób niezdecydowanych (27,1% wskazań). Zmniejsza się także liczba wskazań skrajnie pozytywnych (26,7%). Nie zmienia to jednak faktu, że w oczach mieszkańców perspektywa związania przyszłości młodego pokolenia mieszkańców z gminą Osielsko jest oceniana raczej pozytywnie. Jest to bardzo znacząca informacja, bo taki wynik w gminach o podobnej charakterystyce wcale nie jest powszechny.

Tabela 11. Ocena możliwości związania przyszłości z terenem gminy Osiesko przez najmłodsze pokolenie mieszkańców.

W trakcie badań ocenie poddane zostały także kwestie związane z integracją mieszkańców.

Wykres 14. Ocena stopnia integracji mieszkańców.

Ocena stopnia integracji została przedstawiona poniżej. Bardzo duża grupa osób badanych oceniła poziom integracji mieszkańców „Raczej dobrze” (41,9%) lub „Bardzo dobrze” (8,5%). Oceny są więc raczej pozytywne. Jest tak tym bardziej, że odpowiedzi negatywne charakteryzują zaledwie oceny 18,7% osób biorących udział w badaniu. Należy jednak zaznaczyć, że blisko 1/3 respondentów miała problem z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

REKOMENDACJE

Badania społeczne przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Osielsko posiadają potencjał diagnostyczny, który wskazuje pewne trendy w kontekście oczekiwań mieszkańców i sugerowanych przez nich kierunków rozwoju. Cały zebrany materiał posłuży do formułowania wniosków wykorzystanych do analizy SWOT oraz wyznaczenia kierunków rozwoju gminy Osielsko. Szczególnie dużą wartość analityczną posiadają dane obrazujące największe problemy i niedobory. Obawy i oczekiwania idą bardzo często w parze i powyższe wyniki są tego dowodem. Jest tak zwłaszcza w zestawieniu życiowych aspiracji mieszkańców oraz ich oczekiwań. Każda z dokonywanych ocen jest oczywiście obciążona pewnym błędem, który może wynikać z osobistych niechęci, rezygnacji czy wpływu bezpośredniego otoczenia. Bezspornie jednak stanowi materiał wskazujący oczekiwane kierunki działań. Projektowanie kierunków rozwoju powinno być oparte właśnie o takie analizy, bo ostatecznymi beneficjentami zmian są zawsze mieszkańcy.

Wskazywane przez mieszkańców problemy i niedobory są charakterystyczne dla gmin o podobnej charakterystyce. Jest tak zwłaszcza w kontekście zjawiska suburbanizacji i dużego przyrostu liczby mieszkańców na terenie gminy. Samorządy o charakterze podmiejskim stanowią często zaplecze sypialniane dla dużych miast. Wiąże się to oczywiście z koniecznością szybkiego rozwoju infrastruktury. Problem ten jest wskazywany przez mieszkańców. Przebijający się w wynikach badań zestaw pozytywnych ocen sytuacji na terenie gminy zbiega się z obawami mieszkańców związanymi z sposobem zagospodarowania przestrzeni - zwłaszcza w kontekście zabudowy wielorodzinnej i aktywności deweloperów.

Przedstawione wyniki badań zostały oparte na analizie danych pochodzących z badań kwestionariuszowych przeprowadzonych wśród mieszkańców całej gminy. Wyniki ze względu na reprezentatywność typologiczną posiadają duży potencjał diagnostyczny. W kontekście dodatkowych danych pochodzących z badań o charakterze internetowym może on zostać uzupełniony o analizę części zagadnień (zwłaszcza odnoszących się do szans i zagrożeń rozwojowych oraz mocnych i słabych stron gminy Osielsko). Wyniki opracowań statystycznych stanowią podstawę do budowania modeli rozwojowych dla obszaru całej gminy.

Wykresy

Wykres 1. Płeć respondentów.....	4
Wykres 2. Rozkład wieku respondentów.	5
Wykres 3. Wykonywane zajęcie.....	6
Wykres 4. Liczba osób w gospodarstwie domowym.....	7
Wykres 5. Rozkład mieszkańców poszczególnych miejscowości w próbie badawczej.....	7
Wykres 6. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Osielsko.....	8
Wykres 7. Ocena poszczególnych aspektów życia na terenie gminy Osielsko.	10
Wykres 8. Ocena jakości infrastruktury wodociągowej.....	11
Wykres 9. Związki korelacyjne pomiędzy wiekiem o ocena jakości infrastruktury wodociągowej.	12
Wykres 10. Ocena występowania negatywnych zjawisk na terenie gminy Osielsko.	13
Wykres 11. Dziedziny, które powinny być szczególnie wspierana przez lokalny samorząd.	15
Wykres 12. Najważniejsze aspekty życia wg respondentów.....	16
Wykres 13. Czy planuje Pani/Pan mieszkać na terenie gminy Osielsko w ciągu następnych 5-7 lat?.....	33
Wykres 14. Ocena stopnia integracji mieszkańców.....	35

Tabele

Tabela 1. Płeć respondentów.	4
Tabela 2. Dziedziny, które powinny być szczególnie wspierana przez lokalny samorząd.....	14
Tabela 3. Najważniejsze aspekty życia wg respondentów.....	15
Tabela 4. Najważniejsze przedsięwzięcia, które powinny być realizowane - sfera gospodarcza.	17
Tabela 5. Najważniejsze przedsięwzięcia, które powinny być zrealizowane w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy Osielsko – sfera społeczna.	19
Tabela 6. Zagrożenia dla rozwoju gminy Osielsko.	23
Tabela 7. Szanse rozwojowe dla rozwoju gminy Osielsko.....	24
Tabela 8. Słabe strony gminy Osielsko.....	27
Tabela 9. Mocne strony gminy Osielsko.	29
Tabela 10. Korelacja pomiędzy wiekiem i planami mieszkania na terenie gminy Osielsko w perspektywie 5-7 lat.	33

Tabela 11. Ocena możliwości związania przyszłości z terenem gminy Osielsko przez najmłodsze pokolenie mieszkańców.	34
---	----